HET LAND VAN AALST

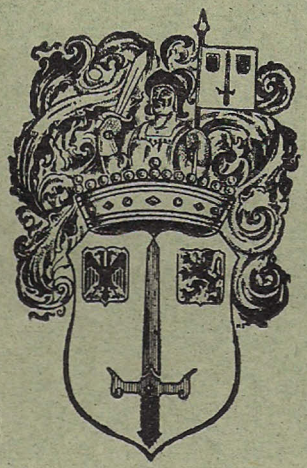

TIJDSCHRIFT VAN DE
HEEMKUNDIGE VERENIGING «HET LAND VAN AALST»

JAARGANG XVIII, 1966 — NUMMER 5

DEEL III

Plaatsnamen - Familienamen

In dit derde deel over de geslachtsnamen volgen nu de plaatsnamen (afkorting PLN). Er zijn vooreerst twee alfabetische lijsten : de eerste van de gemeente-, streek- of stadsnamen; de tweede van al de andere plaatsnamen.

Na de naam worden, zoals in de lijsten van de twee eerste delen, de verschillende parochies aangeduid, waarin ze voorkomen. Niet alle plaatsnamen zijn toenamen, het zijn soms verwijzingen naar die plaats; wij duiden dit aan door de afkorting PLN met de naam van de parochie waar hij gebruikt wordt, b.v. gint PLN Zomergem. Men mag dat niet verwarren met de vermelding van een PLN op het einde van een naamaanduiding om de ligging aan te duiden van een bepaalde plaatsnaam.

De cijfers tussen haakjes die volgen na de PLN of de gemeente, geven het aantal der vermeldingen aan. Voor de afkortingen en andere bijzonderheden verwijzen we naar het 1e en 2e deel in «Het Land van Aalst», Jg. 1966, nrs 1 en 3.

PLN — GEMEENTENAMEN

ADEGHEM, SP (2).
AYGHEM Erpe, SB; AIGHEM, gem. Aaigem.
AKEN fabri de, Hulst; stad Aken in Duitsland.
AXCELLE PLN zie backere; gem. Aksel in Zeeuws-Vlaanderen.
ALOST de, Bornem, Herdesem II, Maggline; faber dcs de alost Geraardsb. sutor de Alost, Larne (2); stad Aalst.
ANWARPEN SP, zie habs BN; stad Antwerpen.
APELTREN PLN zie Lonijs PN; APELTRE, gem. Appelterre.
APPELS in, Zele II, zie Struuebols BN.
ARDENBORCH SB; gem. Aardenburg.
ARRAGOEN dcs SB II; Arragon, streek in Spanje.
ARSELE SB II, SP (2) zie wevers BN, Zaflar; gem. Aarsele.
ARTEVELDE, gem. Ertvelde.
ASPELAR Heldergem, St Antelinks (Gloria de), Evergem (id.); gem. Aspelare.
ASSCE SB II, zie pistrix BN; de ascha dca de gota Wondelgem; gem. Asse.
HASNEDE, gem. Assenede.
HASTINE Merem; gem. Astene.
AUELGHEM SP; gem. Avelgem in W.-Vl.

BADELGHEM PLN zie leiman BN; gem. Balegem.
BADINGHEM, gem. Baaigem.
BAMBRUGGHE gem.
BARLE Ziewerghem; BAERLE Dikkelvenne II; gem. Baarle-Drongen.
BARDEGHEM Erboudegem; gem. Baardegem.
BASRODEN St Gillis; PLN zie smet BN Mespelar; in BAESRODE ursmari Morseke II; gem. Baasrode.
BASUELDE Moerkerke zie volre BN; BASSENVELTS Halterd II; gem. Bassevelde.
BAUEGHEM Maggline zie Reingheir PN, Grammine, Vlachem; PLN SP zie saghere BN; gem. Bavegem.
BELLE Massemen, Wettre; gem. Schellebelle.
BELLEM gem.
BELSELE Hamme zie Vianen, Maggline zie scedekin BN.
BERCHEM Smetlede, BERGHEM Stennusen II.
BERLAR Zele, Aalst II, Oudegem; gem. Berlare.
BEUERNE St-Antelinks, waarschijnlijk gem. Biévène (Bever), kanton Lessen.
BEUERNE gem. iuxta Harlebeke.
BIRULIET, Birvliet SB II; gem. Biervliet, Zeeuws-Vl.
BOENLAR Goethem, Petegem (2); Joh. Boenlere SP; gem. Boelare.
BOKLE Stripen; Beatrix de BOECLE Erwetegem 1280; gem. Boekel.
BORST Hofstade II; BURSTE, gem. Burst.
BOST zie buth BN; Raso de bost, Erweteg. Ghiselbertus de bost, Rosebeke 1280; gem. Roborst.
BRAKELE Geraards. II; Heila de Bracle Deftinge 1280; gem. Brakel.
BRUGIIS SB; stad Brugge.
BUGGENHOUT Maggline, BUGGHENHOUT Morseke (2), Bughenhout St Gillis.

CALLAIS de, Merem; stad Calais.
TSALLON de, Belle; stad Chalons.
TSAMPENOIS Wighine; Champenois, van Champagne, landstreek in Frankrijk.

DACNAM Hamme; gem. Daknam.
DAEFTINGHE iuxta Geraldimonte 1280; DEFTINGHE gem.
DENREBELLE, gem. Denderbelle.
DENREHOUTHEM PLN zie heidine BN; DENREHOUTEM Aalst II.
DENREMONDE PLN Morseke II, Zele II; stad.
DENTERGHEM, gem. W.-Vl.
DERSSELGHEM, gem. Desselgem W.-Vl.
DESSELBERGHINE, gem. Destelbergen.
DESSELDONC Evergem; gem. Desteldonk.
DICKELE, gem. Dikkele; DICHLE 1280.
DICKELUENNE, gem. Dikkelvenne.
DOINSE faber, SB; gem. Deinze.
DRONGHINE, gem. Drongen.
DUERDERECHT PLN zie assen BN; gem. Dordrecht in Nederland.
DUFFLE Belle; gem. Duffel.

EECLOE, stad Eeklo.
EYGHEM Impe, Letterh., Lierde, Okegem; gem. Neigem.
ELNE, gem. Elene.
ERENBODEGHEM Joh. de -, Hillenghem 1280; ERBOUDEGHEM, gem. Erembodegem.
EROUDEGHEM PLN zie tabernarius BN; gem. Erondegem.
ERPEN Esse (2), SP (2), VordeII, Woubrechteg. I-II; gem. Erpe.
ERWEGHEM Woitkin, Woitin f. Beatricis, W. de Erweghem, Vriesbeka 1280; HERWETEGHEM, gem. Erwetegem.
ESCHA Badelgem; de escha dcs liniarde, Lierde; gem. St.-Lievens-Esse.
EUERGHEM, gem. Evergem.
EXARDE SB, zie ducs BN; gem. Eksaarde.

FALOIS, heredes Bald. Falois, Vriesbeke 1280; Valois, streek in Frankrijk.
FEUE Lierde II; FIUIA sci Egligii; gem. St.-Eloois-Vijve, W.-Vl.

GAUERE Kalkine (2), Uitbergen; van den GAUERE SB II; gem. Gavere; PLN Kalken.
GHEROUTSBERGHE, stad Geraardsbergen; in GHEROUSTBERGHE PLN Hamme II.
GENT Bornem, GHANT SB II, de GANDAVO Wiendeke II; de GAND, Warscoete; GINT PLN zie deken, Zomerge.m
GINTBRUGGHE Lede; gem. Gentbrugge.
GHISEGHEM, gem. Gijzegem.
GOETHEM, gem. Gottem.
GONDELGHEM, gem. Wondelgem.
GONTERGHEM, gem. Wontergem.
GRAMMINE, gem. Grammene.
GREMBERGHE Mechelen, PLN Morseke II, Zele II, zie Dauyds; gem. Grembergen.
die GROEDE, gem. Zeeuws-Vl.
GROETENBERGHE, gem. Grotenberge.

HAFFELGHEM faber de, Maggline; zie coc BN Morsele II; gem. Affligem.
HALTERD, gem. Haaltert.
HALTERE, gem. Aalter.
HAMME Basrode, Hamme II, Herdesem II, Hofstade, SB II, Zele II zie meier BN; PLN zie foert.
ANSBEKE, gem. Hansbeke.
HASSELT Esse I-II; PLN zie freren, sceppere BN; gem. Ophasselt, Nederhasselt.
HEDDEGHEM Vlachem, gem. Heddegem.
HEKELGHEM Aalst (2), zie benigna BN; gem. Hekelgem.
HELDERGHEM, gem. Heldergem.
HERDESEM, gem. Herdersem.
HERLINCHOUE Ninove II; gem. Herlinchove.
HERRENTALS Maggline; gem. Herenthals.
HERSELE St-Lievensh. Risin de ERSELE, Hilleng. Symon id. Oembergen 1280; gem. Herzele.

HERTINGHEM, gem. Zeeuws-Vl.
HILLENGHEM, HILLEGHEM, gem. Hillegem.
HINGHENE Lebbeke; HINGHINE, gem. Hingene.
HOERENBEKE I, HORENBEKE II, Aalst (2) I-II, Hosftade I; gem. St.-Maria-Horebeke.
HOFSTADEN Erboudeg., gem. Hofstade.
HORSSELE, gem. Ursel.
HOSDINE dcs volre, Maggline; Desselb. SP de rodekine, gem. Heusden.
HOUTEM Gondelgh. W. de HOUTEM Oemberg. 1280; MAGNO HOUTEM, gem. St.-Lievens-Houtem; PARVO HOUTEM, gem. Letterhoutem.
HULSTE, gem. Hulst in Zeeuws-Vl.
HUNDELGHEM Appelterre, gem. Hundelgem.

JABBEKA piscator SP; JABBEKE Wettre (3); gem. Jabbeke.
YDEGHEM Ninove II; YEDEGHEM, gem. Idegem.
IDDERGHEM, gem. Iddergem.
YMPE Hofstade, Wighine; PLN SB z. molendr. gem. Impe.
YPRE SB III; gem. Ieper.
YSCHE Liewe II (2); gem. Over- en Neerijsche.
YSENDIKE SB II, gem. IJsendijk in Zeeuws-Vl.

KALKINE Aalst (2), Eckergem, Larne; mercenn. SB; PLN Berlar z. bois PN; Hosdine, z. begina; CALKINE PLN z. wit BN; gem. Kalken.
KANEGHEM SB; gem. W.-Vl.
KAPRIKE, gem. Kaprijke.
KERSKINE, gem. Kerksken.
CLUSEN Serskamp; die CLUSE, gem. Kluizen.
KOKELAR de, Vlachem; gem. Koekelaar.
COLNERS Denremonde; d.b. de keulenaar, van Keulen.
CURTRACO de, SB; stad Kortrijk.
COUDEKERKE, gem. Zeeuws-Vl.
CRUDBEKE denrem. z. lakenbliekere; gem. Kruibeke.
QUATATRECHT Wettre; parochie Kwatrecht.

LANDEGHEM, gem.
LARNE Hosdine, Outer II, Velseke; dominus de Larne, gem. Laarne.
LATHEM fa Stratinchs Aalst II. Ghenkinus de lathem, Ger. id. Berleghem, Ghenkin f. Joh. id. Dichle 1280; gem. St.-Maria- of St.-Martens-Latem.
LEBBEKE Denrebelle, Hamme II, Oudegem, St Gillis; zie Zelant; gem.
LEDE benigna Aalst, molres dca de lede Eroudeg. II, Mespelar I-II, Oesterz. Oudegem (2); zie houe, weuer (2); gem. Lede.
LEDERNE sci Martini, gem. St.-Martens-Leerne.
LEEWE van, SB II de rynmakere; LIEWE zie temmerman Hofstade; LIEWE iuxta Liedekerke; gem. Denderleeuw.
LIEWERGHEM Wighine. Relicta Lamkini de Lewerghem 1280; gem. Leeuwergem.
LEMBEKE, gem.

Letterhoutem gem. PARVUS HOUTEM Herlinchove.
LIENSELE, gem. Liezele.
LIERDE sce Marie, gem. St.-Maria-Lierde; sci Martini, gem. St.-Martens-Lierde. Hannekin de lierde Berlegem 1280.
LIPPINGLOE, gem. Lippelo.
LOE Hamme I-II (2), SB (2) zie brug; Zele II zie meier; LOE sci XPi, gem. Lochristi.
LOEKERNE Berlar II zie sualmen, Hosdine, Lathem, Perboeme, Melle, SB zie Hornike, Uitbergen; LOKERNE Zele II; stad Lokeren.
LOMBEKE Ninove, Zuinarden II.
LONDERSELE Maggline.
LOUENDEGHEM axcelle, zie worm BN, Samslacht; gem. Lovendegem.
LOUENE Morseke; stad Leuven.

MAGGLINE, stad Mechelen.
MAGLINE, gem. Machelen.
MALRE de lare, Denrem., gem. Malderen.
MASSEMINE Wettre; gem. Massemen.
MATERNA W. de —, Erweteg. 1280; gem. Mater.
MELDERT Basroden; gem.
MELLE Westrem; gem.
MELSINE, gem. Melsen.
MENDONC, gem. Mendonk.
MERCHTINE Puurs zie spelberghe; gem. Merchtem.
MERE Basrode, Belle, Desselb. Esse II zie meesterssen, Gondelg. Gremberg. Hulst zie clericus, Kalken, Larne (3), Lebbeke (2), Lede (3), Uitbergen, Velseke, Vlierzele (2), Westrem (2), Wighine. MEREN Desselb.; gem. Mere en vele PLN.
MERENDRE, gem.
MERLEBEKE, gem. Merelbeke.
MESPELAR, gem.
MOERKERKE, gem. Zeeuws-Vl.
MORTSELE, gem. Moortsele.
MOERSELE Geraardsb. MORSELE, gem. Moorsel.

NAAET Massemen; NAT Wighine, Ninove zie smet BN; gem. Ternat.
NAZARET, gem. PLN zie scloete SB.
NEDERLOEMBEKE Herdesem; gem. zie Lombeke.
NIENEUE, stad Ninove.
NEELE dcs de —, SB II; gem. Niel of NIELLES, verscheidene PLN in Frans-Vl.
Nieuwerkerken, gem. NOUA ECCLESIA PLN Zele II (2).

OEMBERGHEN Egid. de —, Hillenghem 1280; HOEMBERGHENE, gem. Oombergen.
OERDEGHEM SP, 7 Eken; gem. Oordegem.
OESELGHEM, gem. W.-Vl.
HOESTBURGH SB III (2) zie rams; gem. Oostburg in Zeeuws-Vl.
OESTERSELE, gem. Oosterzele.
OKEGHEM Ninove; gem.

OLSENE, gem.
OSSENESSE SB II; gem. Zeeuws-Vl.
OTTERGHEM Aalst II, SB; dca de HOTERGHEM SB II, zie groete, winne; gem. Egid. de otterghem, Deftinge; Heinr. id. Hilleg. Oembergen 1280.
OUDEGHEM Erpe I, dcs de doerne Erpe II; Benigna St Gillis; gem. Oudegem.
OUDENAERDE, stad, PLN zie Stoops SB.
HOUDENHOUE be Marie, gem. St.-Maria-Oudenhove; sci Gaugerici gem. St.-Goriks-Oudenhove.
OUTRE, gem. Outer.
OUERMERE Hosdine; OUERMEERE PLN Zele II; gem. Overmere.

PARIIS Aalst, SP ticweuere; PARIS Lovendegem; stad Parijs.
PERBOEMA PLN Melle; gem. PERBOEME in Zeeuws-Vl.
PETEGHEM, gem. bij Deinze.
PIETE parrochia de —, Zeeuws-Vl.
POEKE de —, Ruselede; de POCS, Landegem; gem.
PUDERSE, gem. Puurs.

RASSEGHEM II, *RAFFEGHEM I, Herdersem; gem. Ressgem; Morseke II, RASEGHEM Flurseg. II; ux. RASEGHEMS Aighem.
RIEMEN Artevelde, Hasnede; gem. Rieme-Ertvelde.
Rijsel, de INSULA SB II.
RODE Berlar, Oerdegem (2), Wiense II; RODEN Eroudeg., Melle, Wettre, Basvelde; gem. Gontrode.
RODEN SCALDE, gem. Schelderode.
RODENBORCH SB; gem. Aardenburg.
ROESBEKA Zaflar. Bela de Rosebeka Erweteg. 1280; gem. Rozebeke.
RONSLOE, gem. Ronsele.
RUSBROC, gem. Ruisbroek.
RUESSELAR, gem. Roesselaar.
RUSELEDE SP; gem. Ruiselede.

SALINDEGHEM, gem. Zarlardinge.
SCENDELBEKE, gem.
SCOENARDEN Wighine; gem. Schoonaarde.
SCORNACO de —, SP; gem. Schorisse.
TSEMMERSAKE, gem. Semmerzake.
TCEERSCAMP, gem. Serskamp.
SINAI Magline, CINAJ Warscoete, SINAY Wighine, CINNA* Ninove II; gem. Sinaai.
St-Antelinks gem. in sco ANTELINO; PLN zie lagers BN.
St-Gillis gem. in sco EGIDIO in Denremonde, Denrem.
SCLEIDINGHE, gem. Sleidinge.
SMERLUBBE, gem. Smeerebbe.
SMETLEDE PLN zie erres BN; SMETTELEDE Ghiseghem; gem.
STENNUSEN, gem. Steenhuize.
STIENLANT SB; gem. Steenland in Zeeuws-Vl.
STREIIS SP; gem. Estrée-s.
STRIPEN Zottegem; gem. Strijpen.

THAMISIA SP, gem. Temse.
TOROUT SB II zie Beghina.

VTBERGHINE PLN Denrem. SB; HUUTBERGHINE PLN Zele II, zie grauw; HUTBERGHINE, gem. Uitbergen.

VELSEKE dca de wilghen, SB II; gem. Velzeke.
VIANEN Hamme, de Belsele; gem. Viaene-Moerbeke.
Vier Ambachten, in QUATOR OFFICIIS; landstreek.
VINDERHOUTE maior de, Hosdine; gem.
VLACHEM, gem. Vlekkem.
VLASSENBROC, gem. Vlassenbroek.
VLIEDERSELE Ninove I, VLIDERSELE Esse, Denrebelle (2), sutor de Hosdine, Melsine, Ninove; gem. Vlierzele.
VLURSEGHEM Gilliens de —, Yedegh. II; FLURSEGHEM, gem. Vloersegem.
VOERDE Basrode, Herdesem II zie Boudens PN, Wieze II zie dolle BN; Eustasius de VORDE, Rosebeke; Jacobus id. Deftinge 1280. UORDE, gem. Voorde.
VORST, Desselberg., Massemen. Arn. de Vorst Erwet. 1280; gem. Vurste of PLN Horebeke.
VRASENE St Gillis; gem.

WACHTBEKE, gem. Wachtebeke.
WAES Otterg. dcs vinke Hulst, Vorde zie sceppere; land van Waas.
WACKINE Hosdine, SB (2); gem. Wakken.
WALLAIS, Kalken, Wettre; gem. Wallay Ohey, Namen.
WANSELE Wighine, gem. Wanzele.
WARENGHEM B. de —, Erwet. 1280; WAREGHEM, gem.
WARSCOETE, gem. Waarschoot.
WASE**MONSTRE** Puurs; faber de —, Hamme II, zie Steenhaerde; SB zie kersmakere; gem. Waasmunster.
WATERLOES Burst, Wighine, SB (2); zie molendinarius, klerk; gem. Wattrelos, dép. du Nord, Frankrijk.
WATERVLIET, gem.
WELLE, gem.
WESTREM, gem. bij Massemen.
WISTREM, gem. St.-Denijs-Westrem.
WETTERE SB, SP (2), Welle; WETTRE Sleidinge; H. de wettre en Joh. id. Deftinge 1280; gem. Wetteren.
WEUELSUALE I, WEUELSWALE II SB; gem. Zeeuws-Vl.
WIENSE Mere, WINSE Lebbeke, zie blankards BN; gem. Wieze.
WIGINE I, WIGHINE II Herdesem, Erpe, Erboudeg. II; WIGLINE SB; gem. Wichelen.
WILDEBROC, gem. Willebroek.
WINKLE SB, PLN zie brunken; gem. Winkele St.-Kruis.
WINTHI siue WIENDEKE, gem. Scheldewindeke.
WOUBRECHTEGEM, gem.

ZAFLAR, gem. Zaffelare.
SAMSLACHT, gem. Zaamslacht, Zeeuws-Vl.
ZELANT, landstreek Zeeland, Nederland.

ZELE Morseke II, SELE Denrem., Halterd, Morseke, SP weuere; zie Clais; gem. Zele.
Zeveneken, gem. SEPTEM EKEN.
ZIEWERGHEM Loe; gem. Zevergem.
SINGHEM PLN Rosebeka 1280; gem. Zingem.
SOMERGHEM Kalken, Kaprike, Vlierzele; ZOMERGHEM, gem.
SOTTEGHEM, gem. Zottegem.
SUNNEGHEM Burst; ZUNNEGHEM, gem. Zonnegem.
SULTE, gem. Zulte.
ZUALMEN PLN SP zie kercoue SUALMEN de Loekerne, Berlar II; gem. Munkzwalm.
ZUEUENSELE SP II (2); gem. Zwevezele.
ZUINARDEN, gem. Zwijnaarde.

ANDERE PL-NAMEN

ACHTER Wettre.
ACHTERSCULE Lede.
ACHTINE apud, SB zie scalc; PLN te Oostakker.
ADEBEKE Lierde, zie Musole.
ACKERE Winkele (2), Denremonde, St Gillis.
ACKERMAN Evergem III.
ALPOELE Melle.
AMEDEN Wiense II, AMEEDEN SB II.
ANDREN HUS uten-, Wansele.
ANSTELLECKENBROEKE Letterh. ANSELLENBROEKE St-Lievensh.
ARDE Wettre (2-; Aard PLN Schellebelle.
ARDONC Wettre.
ASBEKA Arn. de -Haienghem 1280.
ASBROECH Th. en Sig. de —, Erwetenghem 1280.
ASCHOPE II, HASSCOPE I Zele, Larne I.
ASTRUPE Herdesem II.
AUDAGE Arsele.
AUERMATE Denrem., Zele; HOUERMATE Gremberghen; Avermaat PLN Zele.

BACHTEN Groetenberghe.
BARLDONC Berlar, Uitbergen; BAERLEDONC Berlar II; PLN aldaar.
BAKERGHEM Okegem; PLN Denderleeuw.
BAMBOSCHE Lede (2).
BANC D-Houtem.
BEEXSTERT Joh., Dichle 1280.
BEKE Aighem, Basrode, Hamme, Esse I-II, Okegem, Ruselede, St-Gillis, Steenhuize, Wansele, Wiense II; BEKA Ruselede, Vlierzele, Wansele.
BEKEMANS Warscoete.
BECHHEM Wettre.

BELLEMANS Westrem, zie Belle, gem.
BELRIKA Desselberg.
BERCHTHAGE, BERCHHAGE Uitbergen.
BERGHE Geraardsb. II; BERCHT Aspelar zie landmetere de MONTE Aalst I-II, Bornem, Desselb., Esse II, Evergem, Halterd, Haltere, Hosdine, Gremberg., Kerskine I-II. Aua de monte, Gossuinus id. Hillenghem; Elisabeth ux berges, Daeftinghen, Joh. de Bergen, Glaner de berge Marka 1280.
BERGRACHT Gremberg., Zele; BERGRACHTE Zele II; BERGHGRACHT Gremb. II.
BERHEM Vorde.
BERKET Aspelar I-II.
BERTOUTSBRUGGHEN Hofstade.
BIESELINCS Vlierzele.
BIESEN Berlar I(2)-II.
BIESHULS de Eyghem, Yedeghem II.
BIIEST Desselb., Hamme I(6)-II, Uitbergen, Wettre, Wieze II, dca de biiest Geraardsb. II; BIEST Hamme II, Hasselt (2), Hofstade II, Uitbergen. Gertrud. de biest, Erwetengh. Joh. id. Hilleg. (2), Oemberg. 1280.
BIESTERT van der, Melle II.
BILLEGHEM Wighine, PLN Serskamp.
BLOCKE de, D-Houtem I = BLOCKINNE II.
BOCHHOUTE Alost; PLN Hekelgem e.a.
BOCHTE Oerdeghem; PLN Hillegem.
BODERWAN Warschoete, Oerdegem.
BOEDEGHEM Tceerscamp, Wighine; PLN Serskamp.
BOEME de, Ruesselar; BOEM, BOEMS (2) Larne.
BOENGARDE Belle (2), uten- Letterh. BOENGARDS Lede (2); de POMERIO St Lievensh., Uitbergen. Lisa de pomerio Berlegem 1280.
BOENHOUE uten, Flurseghem II.
BOGHSTALE PLN Magline; BOXDALE St-Lievensh. Bokstale PLN aldaar.
BOLENBEKE Wettre.
BONACKERE Belle.
BONUIT I, BONEWIJT II Morseke; BONEWIT St Gillis I, PLN aldaar.
BORCH Evergem II.
BORCHWALSRODEN Hosdine.
BORNE Aalst II, Aighem, Larne (2); de FONTE Lede heredes Heinr. de borne, Erweteng. Ger. Alisa id. Weitkin, ej. fil. St-Denijs-Boekel 1280.
BOSCHE Hofstade II; de BUSCHO Appels, Denrem., Desseldonc, Erpe I-II, Flurseg., Lede (2), Oudegem I-II (2), Piete, St-Antelinks, Stennusen (2), Serskamp, Uitbergen (3), Wansele (2), Westrem, Wettre, Wighine, Zele. Joh. Femie de BOSCHO, Grotenberghe; Bald. de SILUA, Lamb. Marg. Clemma, Elis. id. Hillenghem; heredes Elisabeth de boscho, Marg. de BOSCO, Bald. id. Hilleg. Oemberghen 1280.

BOSCHAERTS dcs, Erboudeg. II.
BOSHERELLEN de, Lede.
BOSTRATEN Lede (2); PLN aldaar.
BOUEN, Eroudeg., Zele.
BRABANTERE dcs, Aalst II, Melle, Westrem; BRABANTERS Melle, Westrem.
BRAKEN Merem.
BRANDE Desselb. (2), Uitbergen, Zele I(2)-II.
BRANDENBORCH Oudegem (2).
BREIDEVELDE Hannin sutor de —, Grotenberge 1280; PLN aldaar.
BREMT Herdesem, BRENCT Lede; PLN te Nieuwerkerken, Burst.
BROEKE Drongen, Grembreg., Kalken, Lebbeke, Olsene, SB, Wettre; BROEKA Lovendegem, Wettre.
BROEKERE Wighine.
BROENGENDA Loe.
BRUELE Herdesem II (2), Mere, zie brulandinnen; in den BRUEL Halterd II.
BRULANTS Eighem; BRULANDINNEN Mere.
Brug : de PONTE Bavegem, D-Houtem, Haltere, Lede, Loe, Ruesselar, St-Lievensh., de loe SB, Serskamp, Wighine, Zaflar.
BRUNBEKE Belle (3); Bruinbeek PLN Schellebelle.
BRUNSBEKE Velseke, Vlierzele.
BRUSBEKA Ysenbart de —, Letterhoutem 1280; Bruisbeke PLN te St-Lievensh.
BRUXKENNE Belle, Serskamp.
BURE Gremberg., Morseke II, Serskamp; BURA Ansbeke.

DALE Aspelar II, Berlar II, Desseldonc, Hamme (3), Lebbeke, Lede, dcs de dale Morseke II, Nuerborgh zie Ympini, Vlierzele, Wettre. Ogerna de dale Wi et Heinr. id. Joh. id. Hilleghem 1280.
DALLEM Bald. de —, Heila fil. Wi de dallem, Dichle 1280.
DAMME Hamme I-II, Uitbergen, St-Martens-Lierde, Zuinarden (2).
DASSEGHEM PLN Elne; de —, Elne (2).
DIEPENBORNE Erpe II, zie sutor.
DIEPENBROEC Denremonde.
DIKE Lebbeke; DIKA Denrem., Herdesem; Gillinus I = Egid. II Ottergem.
DOELAGHEN Lede. Katerina de DOELAGE Arsele 1280.
DOERENSELE Cluse, SP. Doornzele PLN te Evergem.
DONC Hamme I-II, Horssele. Donkerput PLN te Hamme.
DONGRACH Denremonde.
DONKER-s Artevelde, Eroudeg. I-II, Massemen. Donker de Wilenghem, Wileng. Rosebeke 1280.
DORMEN Zele II; PLN Durmen aldaar.
DOERNE Erpe, dcs II zie Oudeghem; Dikkelv., Berlar, SB; DOEREN Hersele; DORNT Erpe, DOERNT Bavegem, Burst, N-Eccles.
DORPE Hosdine, Hulste, Stripen (2). PLN te Strijpen.
DORPERE, DORPERS Belle.
DOTTEGHEM Aighem.

DRIESCHE Hamme (3), Impe, Lebbeke, Lede, Ruselede, Wansele, Wighine (2-, Zele I-II PLN aldaar zie Boudijns PN. Arn. de driesche, de. drisco, Marg. de drisco Ereweteng., Rosebeke, Wilenghem. Melis de DRISCO, Ioh. de DRIESCE, Martha id. Oombergen; Joh. de DRISCHE, Macht. de driesche, Hillenghem 1280.
DRIESTRATEN Weitin de —, Lierde 1280.
DROEGHENBOEME Wettre.
DUSBEKA Hannekin de —, Petrus id. Vriesbeka 1280; zie langhe, Erweteng. Duisbeke PLN te Mater.

EDEBEKE Joh. Deftinge 1280.
EGLANT Lebbeke.
EKEN Esse, Loe, Mere (2); HEKEN Gondelg. (2); de QUERCU Vorde. Jacobus de eken, Deftinghe, Heinr. id. Oemberg. 1280.
HECHOUTE Impe, Letterh., Lierde, Okegem.
ECKERGEM, parochie Akkergem te Gent.
ten EYGHENE PLN Zele II; van den EYGHINEN Melle II.
EIKEN Maggline.
ENDE Wildebroc; de FINE D-Houtem, Hillegem, dcs Hofstade I-II (2), Liewerg., Vlierzele (3), Wettre, Winthi, Wighine, Zele.
ELSCLAR I - HELSLAER II, Wighine I (2), Gremberg. I-II.
ELST I, HELST II Herdesem I-II, Hosdine, Lebbeke, Puderse, St-Gillis, Stripen, Uitbergen, Waregem, Wieze II, Zele I-II; van der helst Hamme II; uter helst Magline.
ELSTRATEN Magline.
ERMOUSRODEN I, ARMENTSRODE II Oudegem.
ERNE Geraardsbergen.
ERRITHAGHEN Bambrugge.

FLAT Ruselede II. cfr. Vlacht.
FOERT de hamme, Geraardsb. de FORTIE Hasselt II.

GANSBEKE M-Oudenhove III; Adelisa, Marg., Luta, Maria de gansbeka, Erweteng. 1280. Gansbeek PLN te Etikhove.
GANSDALE Esse.
GAUERE, zie gemeentenamen.
GAWEGHE Hamme.
GHEETE Wiense II.
GHEME Hamme I-II.
GEMERSDORPE Steph. de —, id. de GERALDIM**ONTE** DORPE, Joh. de Gemersdorpe Daeftinghe 1280. Gemeldorp PLN te Deftinge.
GINDERBOUEN Impe.
GIND**ER**HOEFT Ansbeke.
GHINDERNEDER Hofstade II.
GHISELDAMME, GHISOLODAMME Ruselede.
GOEKELSDALE Denrem.
GOETHEDE Zele II. Goedeinde PLN te Zele.
GONTELSUOERDE Zuinarde.
GOTA, de ascha dca de gota Wondelgem.
GRACH St.-Goriks-O. GRACHTEN Vlierzele; GRAECHT Bornem.

GRAUENDRIESCHE Joh. de —, Wilenghem 1280.
GREINCOURT SB II.
GRIEST Wettre, zie Triest PLN.
GROENINC Oosterzele.
GROETENBROC I, GROTENBROUCH II D-Houtem; Aalst II zie carpentator. PLN te Vlierzele.
GUCHTE Lede, M-Oudenh. GHUCTHE, GHUCHTE St.-Goriks-O. I(2)-III. Heila de HUGHTE Dichle 1280. PLN te Strijpen en St-Goriks.

HAGHE Kalken (2), Letterh., Melle (2), Raseghem, St-Gillis, Zele (2); AGHE Berlar II. Bald. de haghe, Egidius de HAGA, Jacobus de AGA, Joh. id. Hilleg., Erweteng. 1280.
HAXDONC Morseke.
HALFLANDREN Desseldonc.
HAMERE Zaflar; HAMERS Doinse.
HAMMAERS Grembergen II.
HARENDONC Appels (2), Oudegem misschien idem als Ardonc.
HASUELDE Kalken (2).
HAUERT Bornem.
HEBBEN Morseke I-II; PLN Hebbe aldaar.
HEBRUGGE Iddergem.
HEDE Hamme, Hosdine, Kalken, Vlachem (3), Wettre, Wiense (2);
HEDA Oomberg. zie priester BN. HIEDE Hosdine, Oeselghem; de vpt HEET Hamme II.
HEDEGHEM Geraardsb. HIEDEGHEM Gonterghem.
HIETVELDE Aighem; Soikin de HEETVELDE Dichle, Dyonisius id. Haienghem 1280.
HEGHE Aspelar, Desselb.
HEIDEN D-Houtem I-II, Halterd II, Larne, Puurs; W. de HEIDE, Soikin id. Erweteng., Haienghem 1280.
HEIDEVONDREN D-Houtem II; Pentia de heidevondren II = Pentia f. Ely de heiden I.
HEINRICSLARE Loe.
HECKE Arsele, Cluse, Hosdine, Magline (2), Melle, Ruselede, Vlierzele; HECKA Erpe, Evergem, Hosdine (3), Loe, SP; van den hecte Drongen II.
HECKENNE D-Houtem II.
HECKENMANS Hamme.
HELLEN Drongen (2); huter hellen SB II.
HEMELRIKE Dikkelvenne, zie Baerle. PLN te Paulatem.
HENOEDEN Arsele.
HERDENBOSCH Morseke II.
HERKE, de herke dca horke N.Ecclesia II.
HERLEGHEM SP; PLN te Kruishoutem, Eine.
HERNT Lebbeke, Liewe II.
HERDBRUGHEN Esse; HERTBRUGGHEN Stenhusen II.
HERWEGHE Oerdegem (2), Wighine.
HESENS de, Puurs (2).
HESVELDE Desselb.

HIEMBEKA Beatricis de —, Dichle 1280.
HOBORNE Phil. de —, Wilenghem 1280.
HOEBOSCH Dikkelvenne.
HOEDEUELDE SB II (4).
HOEFT Berlar.
HOEKARTS Morseke II.
HOEKE vten, Hersele II; HOECS Geraardsb.
HOENACKERE Beuerne (Harlebeke).
HOENEGHEM I, ONEGHEM II Erpe, zie Boidini. Honegem PLN te Erpe.
HOERSELE Loe.
HOESEL-s Esse (2); HUSEL Westrem.
HOEST Geraardsb., Wansele.
HOEUE-n Hamme I-II (dcs de —), Heldergem II, Morseke II; HOUUEN Hamme II. Avine de predio, Hillenghem 1280.
HOEWEGHEN Erboudeg.
Hogenhus, de ALTA DOMO Okegem.
HOLBEKE Smetlede; PLN te Woubrechtegem.
HOLEN Hamme II; HOELEN Vlassenbroc. Arn. de HOLE Erweteg. Rosebeka 1280.
HOLLANT in —, PLN Maggline; FN Hofstade, Impe, Smetlede;
HOLLANTS Smetl.
HONGERSDALE Horssele.
HONSBERGHE Hasselt.
HONSEVILE G. de —, Erweteng. 1280.
HORNIKE de loekerne SB; HORNEKE St-Gillis, Zele (2); HOERNEKE Gremb. II; HOERNEX St-Gillis.
HORST Hofstade, Lede, Oudegem II.
HOSENDONC Desselb. (2), Hosdine (2).
HOUACKERE Wighine.
HOUE dca van den houe, Mortsele; uten houe Eroudeg. II; de CURIA Bornem, Kerskine I-II, Lede (5), Oudegem II, Puurs zie groete BN, Wighine; extra curia Oudeg. II; de curia de lede Hofstade II.
HOUELGHEM Heila de —, Gosuinus id. Erweteng. 1280.
HOUTE M-Oudenhove.
HOUTKINE SB. Houtjen PLN te Wondelgem.
HOUWE Letterh., Vorde.
HOUWENSELE St-Lievensh., Oerdeg. Thirin de HOUENSELE of Th. Marg. de AUWENSELE, heredes Marg. de Houwensele, Hillengh. 1280. Houwerzele PLN te St.-Lievens-Houtem.
HUUSE SB; de DOMO Hamme I-II (2), Lebbeke (2).
HULLE Bassevelde, Ruselede (2); de HULLA Rusel. PLN te Poesele; Hulleken PLN te Adegem.
HULSE Denrem., Zele I-II (2).
HULST Herdesem, Kalken, Mespelar I-II (2).
HUNEGHEM dca, Geraardsb. zie roest, pelsemaker. PLN Hunnegem aldaar.
YMLOE Basrode.
JOEDEN Aspelar; JUEDEN Erboudeg. zie linden. PLN Terjoden te Erembodegem.

HYUENDAELE W. de —, Hillegem (2); W. of Will. de YVENDALE, Hilleg., Oemb. 1280.

CABBEKE Aspelar. PLN aldaar.
CALDRIES I, KAELDRIESCH II Hamme. CALWENDRIESCHE PLN Rosebeka 1280.
CALFORT Puurs. PLN aldaar.
CALFSTERTE Ruselede; CALFSTERTS Geraardsb. II.
CAMMEN Lebbeke.
CAPELLEN Wettre (2).
CARREBROEC Basrode.
KARREGAUER Morseke II; KERREGAUERS Gremberg. II.
CARTSULEN I, CARSUNEN II D-Houtem.
CATEN de —, Peteghem.
KEIACKER W. Phirinus, Joh. Erweteng. Phirin, Joh., Katerina fil. keiackers, Vriesbeka 1280.
CEMPINE de —, weuere, Geraardsb. II.
KERKE N-Ecclesia II.
KERCOUE Deftinge III; de ATRIO Deft. I-II, Appels (2), D-Houtem I-II, Gremberg., Kalken, Melle, Ninove, de zualmen SP, Stripen, Uitbergen, Westrem, Wettre (2), Wighine (2), Elis. f. Wi. de atrio, Joh. id. Maes id. Bald. id. Erweteng. Femia Dichle; Clais Heinr. Ghenekin Deftinghe; W. en Th. f. Auine, W. fr. ejus, Thomas f. Auine, Hillegem; Betta fa Wi. Oembergen; J. filius Walteri de atrio Hilleg. 1280.
KERSSENBRUGGHE Hosdine.
CLAPHECKENS Aighem.
CLEIMAET Joh. —, Lierde 1280. PLN te Erwetegem, nu Klemhout.
KLIEMPUTTE Zele, CLIEMPUTTE Basrode, SP, Zele; CLEEMPITTE Zele II.
CLOXHOUWE Oerdegem.
KNOCKE Doinse (2), Petegem.
COGGHE de —, scipman in denr., Zele II.
COIEN D-Houtem I-II.
CUKELBERGHE Katerina de —, Arsele 1280.
KOLKE Larne.
COLUEN de —, SP.
CONIXDONC Hosdine.
KONKLE Berlar. PLN Konkel aldaar.
CORO de — I, de CHORS II Hamme.
KORSE Ronsloe.
CORTENBOSCH Aalst II, Morseke II (4); CORTTENBOSCH SP.
COTE de —, Oerdegem; dcs Cote Aalst (2) II; zie sicelmakers.
COTELLA de —, SP.
COTHEM Erpe II; Hersele. Joh. f. Lisane de cothem, Machtild. Oemberg. Joh. de cothem f. Lisane, Bald. Hilleg., Oemb. 1280. PLN te Oombergen.
COUDENBERGHE Serskamp, Mere, St-Goriks; de FRIGIDO MONTE Hamme I-II.

Kouter. Heila de CULTURA, Bald. W. (2), Heinr. Sig. id. Erweteng. Adelisa f. Heilewidis, Heilewid. W. Marg. filia Wi id. Wilengem; Marg. et Egid. f. Gos. de cultura Vriesbeke 1280.
CRAMPEN Morseke I-II.
CRAPPENEKA Ekkergem.
CROENEGHEM Zottegem. PLN Kronegem te Erwetegem.
CRUSEN I, CRUSE II Kerksken I(2)-II, Melle.
QUADMERE I, QUATMERE II Aalst; QUADERMERE Herdesem II.

LAKEN Hosdine.
LANDELEDE Eigem, Herlinchove II, Ninove zie Reins. Landele PLN te Kerksken.
LANCACKERE Hosdine. Heinr. de LANGACKER Dichle 1280.
LANCBROC Massemen.
LANCHDRIES Mere II.
LANCMARKE SP.
LANCUELDE I, LANGHEUELDE II Zele I(2)-II, Gremberg., Lovendegem.
LARE, benigna Aalst, Halterd, Lembeke, Zele I-II; de malre de lare Denrem. Joh. de lare, Nich. Clais id. Oemberg. 1280 (3).
LEDEN Denrem., SP I-II; de LIEDEN Zaflar.
LEDEKINS SP.
LEDERBIIEST Larne.
LEIEN Grammine.
LENE Grotenberghe. Leenhout, kasteel aldaar.
LERBEKE Ghiselbertus de —, Lierde 1280.
LETTELRODEN Lede (2).
LINDE dcs de linde siue Inghelman Hamme II; LINDEN Aalst I-II, Erboudeg., Liewe; de TILIA Gremberg., Hamme, St-Gillis, Wettre.
LINIARDE dcs de —, Lierde, zie Escha.
LIPPENUELDE Hamme; PLN aldaar.
LISSE van —, Belle.
LOCA, Coppinus de loca Arsele 1280.
LOENMERE Grembergen.
LOEUERIC Peteghem.
LOPPI SB II (2).
LUSSTRATEN Zwijnaarde.

MAISOENE Erpe.
MAKEGHEM I, MACKENGEM II Oudegem. Yvanus de mackengem, Egid. Ger. Sig. id. Wilenghem; Hannekinus, Elisabeth Ar**noldi** de, Alicia, Heila, Arn. id. Erwetenghem 1280. PLN te Schelderode, Boekel.
MALBROC Bavegem, Vlierzele; MAELBROEC Baveg., Magline. PLN te Massemen.
MALDENGHEM Petrus de —, Eerwet., Vriesbeka, Wileng. 1280. Maldreghem PLN te Boekel 1220.
MALE Hamme I(2)-II.
MALSCOET Larne.
MALSTAT Smetlede.

MALTE Westrem (2) zie meier BN. PLN Maalte te St.-Denijs-Westr.
MALTRAGHE Geraardsb. II.
MASHERS Heila, Hasselt.
MASSCHE dcs de —, Geraardsb. II.
MASSEGHEM Belle.
MEDEGANC-s Mere II (2).
MEGEM in —, Hamme II.
MEINMERS Oosterzele.
MELLINGLOE Geraardsb. II.
MERE, zie gemeentenamen.
MEREM PLN Gent.
MERHOUTE Hosdine, Loe, SB (2). PLN te Gaver.
MERSCHE Zelle II, vten mersche Erpe; de PRATO Herdesem I, Zele I-II; de PRATIS Herdesem II.
MIDDELINC, zie vgl.
MIDDELMOLEN Erpe II dcs mersman, Hofstade I-II; Wo de middelmolen I = Walt. middelinc Hofst. II. PLN te Hofstade.
MIDDELUELE Uitbergen.
MIELBEKE Aalst II.
MIERENPADE Wackine; MIRENPADE SB.
MIGRODEN Wighine (2). PLN Migroveld te Schoonaarde.
MINNEBEKES Geraardsb. II.
MODELWATER Zaflar.
MORE Perboeme; MOERE Zele I-II.
MOERART Desselb., Kalken; zie ysemoerards BN.
MOERLEGHEM Vlierzele, Burst, zie driuere BN. PLN te Vlierzele.
MOERMAN Bassevelde.
MOERTGATE de —, Denrebelle, St-Gillis.
MOEST Kalken, 7 Eken.
MOLEN Eroudeg. I-II, Gremberg. II, Hamme I(2)-II (2), Herdesem I(2)-II (2), Hosdine, Liensele, Liewe, Loevendeg., Morseke I-II (3), Winkele; de MOLENDINO Bavegem, Zulte. Clemma, Gossuinus de molend. Erweteg. Soikinus (2), Gossuin. id. Vriesbeka 1280.
MOLRE Vlachem; MOLRES dca de lede Eroudeg. sMOLNEREN Herdesem II, Zele II; sMOELNEREN Zele II. MOLENDINARIUS Aalst I-II, Apeltren II, Bavegem, Ghisegem, Herdesem, Impe, Lede, Liewe II, Vorde, Woubrechteg. II, de erpen, Zomergem (2), Zottegem. Joh. molendin**arius**, Erweteng. Joh. molre, W. molre Wileghem 1280.
MOLENBEKE St-Lievensh.
MOLENBROEKE Liensele.
MOLENSTRATEN SP (2).
MONDENVELDE Zele; MANDENUELDE Morseke II.
MORENBROEC Hasselt. Moerebroek PLN te Ophasselt.
MOSEN Bornem, dca de —, SB II.
MOSUELDE Uitbergen. PLN te Overmere.
MUDEN Vlierzele. Maes de muda Berleghem 1280.
MUSENBROC St-Antelinks.
MUSHENSELE Halterd I-II. PLN Mussenzeel aldaar.

MUSOLE Adelisa de —, Lierde 1280; curtis de musole id. Muizenhol, PLN en kasteel te Deftinge.

NASTE Magline, Petegem.
NEDERHEM, NEDEREM Lede.
NEFFELTE Burst (2).
NEFFREMIS, Beatr. de neffremis ux. Stephani, Marka; Bald. pbr de —, id. 1280.
NECKERSPUTTE Hundelgem.
NEPEN Apeltren I, NEPE Apelt. II, Mespelar.
NUENDORPE Deftinge III.
NOVA CURIA SB (Nieuwenhove).
NOVA DOMO Hosdine, Uitbergen, Zele I-II, Zonnegem (Nieuwenhuis).
NULANTS Hasnede.
NUERBORCH Appels, NUBORGH Herdesem, zie visser BN; ter NUERBORGH, parochie.
NOUA PLATHEA St-Lievensh. (Nieuwe plaats).
NUGRACHT Lede.
NIEUENNE Puurs.
NOTERIC-s Goethem, Zulte.

OEFBOSCH Ghenkin de —, Dichle 1280.
OEMBEKA Beatrix de —, id.
OERDE Vlassenbroec.
OERTERBEKE Aalst (2).
OERZELE Hamme II.
OESTENDE Kalken; PLN aldaar, zie Westende.
OOSTGAUERE Drongen.
OLNE, vulei de olne, Geraardsb. II.
ONDERBERCH Belle. PLN te Gent.
ONSBEKE Beatr. de —, Erweteng. Petrus id. Wilengem 1280.
OPDENBOSCH Oudegem II (2).
OPHEM Vorde. PLN Oppem te Voorde.
OPSTALLE Esse I-II, Steenhuize II, Vorde. Heinr. de UPSTALLE Erweteng. St-Maria-Latem 1280.
HOUDENHUS Zele (2).
OUDENWEGHE Oombergen.
OUERACKERE Everg., Gremberg., Hamme, Hansbeke, Uitbergen, Zele; OUERACKER Doinse (2).
Overbeke : heredes de ULTRABEKE Marka 1280.
OUERBROC Erpe I, Wettre; OUERBROUKE Erpe II, OUERBROUCH Oudegem II.
OUERDRIES Welle.
OUERLOEPE Bornem (2), Hamme.
OUERSTRATEN Bambrugge.
OUERTFELT Lede.
OUERVORT Haltere (2).

PADDENBROC Hosdine.
PADDENPOEL-e Hasselt, Oordeg.
PANTEGHEM D-Houtem I-II.

PAPEGHEM D-Houtem, Erpe, Vlierzele (2). PLN te Vlierzele.
PAPERBOEME Vlierzele.
PASTEIDEN Massemen.
PERBROEKEN St-Gillis.
PERNEKE Gremberg.
PERRE Belle, Berlar (2), Halterd I-II (2), inden bruel Serskamp, Zonneg.
PERREUELDE Uitbergen.
PIPZELE Jacobus de —, Lierde 1280. PLN P ijperzele te M.-Oudenh.
PLANKEN Flurseg. PLN Ter Planken te Parike.
PLATEA (plaats) Larne, Ruselede. H. de platae, Arn. id. Wileng. Bata id. Dichle; heredes Auine, Alisa id. Oemberg. 1280.
PLUCHAF Puderse.
POELE Ruesselar, Ruselede, Zomerg. POEL B.—, Zottegem.
POELUAKE Machtild. de —, Oemberg. 1280.
POERTE-n Lede, Zunnegh.
POERTERE Aalst; Joh. PORTERE Hilleg. 1280.
POERTKINE uten—, SP weuere.
POLFLIETE Hulste.
POLWELS Okegem II.
PRAIEELS Vorde II.
PRATO de, Wackine, Liewe; zie mersche.
PULAR Zele.

RADEGHEM Gavere.
RAIGHEM Vorde.
RAKE Zele II.
RATTENPADE Doinse.
RECHNE* Doinse.
REDEWINKLE Artevelde.
REINS Jans wiif van reins, Ninove.
RIBROC Ruselede (2). PLN Reibroek te Evergem.
RIEUELOE Hamme.
RIJT, RIJS Hamme II.
RODEKINE Hosdine, SP de hosdine, Wighine.
RODELANTS Aalst II.
RODEMERE Lede (2).
ROEKEN Esse.
ROECHOUTE Oombergen.
ROESBROEC SB.
ROESEN Morseke II; RUSEN Appels.
ROETA Hamme II.
ROKENGHEM Heilewid. de —, Machtild id. Vriesbeka 1280. PLN te Horebeke.
RONSEUALS I, RONSEVAELS II. Erboudeg
ROEST dca de —, Geraardsb. II, zie Huneghem. PLN Roost de Denderwindeke.
RUMECOUT-e Zele (2).
RUSINX Hulste.
RUUELDE Zele.

SAFFLE Liewerghem. PLN aldaar.
SCARRE Hertinghem.
SCATTE Berlar.
SCELT Berlar, Denrem., Morseke; SCELDEN Berlar I-II, Morseke II, Wettre, Wighine.
SCELUEGHEM Ioh. de —, Hillenghem 1280.
SCHIERBERGS Aspelar.
SCINGHE Aalst, Erboudeg. (2).
SCOETE Oerdeg. PLN Schoot aldaar.
SCOUDBROC Lovendeg.
SCRIEKE Appels, Kalken (2), Uitbergen (2); SCRIEKA Kalken. PLN Schriek te Appels en Kalken.
SCURE-n Aspelar II, Hamme, Hulst, SB, Ottergem. Arn. de scure, Berleg., Dichle 1280.
SCURMANS Hamme (2), Aalst.
Sint Baafs : in parrochia sci BAUONIS.
Sint Pieters : in sco PETRO Massemen; zie benigna. VILLA SCI PETRI, St Pieters dorp.
SCLECKENDALE Aalst.
SCLETHEM Aspelar I-II. PLN Slettem te Nederhasselt.
SCLOETE SB in Nazaret; SCLOTE Uitbergen. PLN Slot te Uitberg.
SCLUS Maggline.
SMESEN Gondelg. SMESSEN Oerdeg .
TSOLLEBERGH dcs, Berlar.
SOLWIELS Belle.
SOMME Impe.
TSOMPBEKE Hulst. Sombeke PLN en kasteel te Waasmunster.
TSOMPINS Badelghem.
SPELBERGHE de merchtine, Puderse.
SPELBORNE Egid. de —, Dichle 1280.
SPELHUSE Dikkelvenne.
SPELDOREN Bald. de —, Joh. f. Wi id. Mich. id. Letterhoutem 1280.
SPETEN Wus de —, Wi id. Hilleng. Walt. id. Oemberg. 1280.
SPEXARDE Eroudeg. Lede (2), N-Eccles.
SPIEGLE Elne, Wettre. PLN te Scheldewindeke.
SPIEREN Hilleg.
SPORTH Hamme; SPORCHT Vlachem. PLN Spurt te Hamme.
STEENHAERDE faber de Wasemonstre, Hamme II.
STEENBEKE Mespelar (2).
STIENBERGHE Zunneg. PLN aldaar.
STIENNE Rasegem; STIEENNE Kalken I; de LAPIDE Kalken II; van den STEENE SB II. Osto de lapide Mater 1280.
STIENHUFFLE PLN Maggline, zie brasbator.
STIENPUTTE Wettre.
STIENWEGHE I, STEENWEGHE II Oudegem.
STEGHE SP.
STERTHEM Esse II.
STIGLEN Lederne; STICHELEN D-Houtem II, PLN aldaar.
STOCKET Helderg. I, Herdesem, Zele II; STOCHT Helderg. II; dca STOCHES Zele I; STOCH Zele II.

STRATEMANS St Gillis.
STRATEN Badelg. II, Elne, Gremberg., Haltere (2) = STRATEM, Hamme I(4)-II, Letterh., Massemen, Ruselede, Vlassenbroc de hamme, Zele I-II. Joh. de straten Erwet. Heinr. (2), Melis id. Dichle; Gertrud id. Haienghem 1280.
STRATIINS Helderg. STRATINCHS Helderg. II, Aalst II zie Lathem.
STRISTEM PLN Esche; Wi de Esche 1280.
STRIJTMEERS Eroudeg. II weuere. PLN Strijmeers te Vlierzele.
STUUET Smetlede.

TENDENDORPE Belle.
TOMPHT Bald. de —, Hillenghem 1280.
TORTELBOEME Aspelar, Hersele, St-Antelinks, Vorde. PLN te Aspelare.
TRIEST Wiense I; CRIEST Morseke II (I triest); zie griest. PLN te Wieze.
TROBE Wettre.
TSONKEN Mere II, zie groten; TSONX Halterd I-II (2).
TUNE Artevelde.
TURREMONTS Salindeghem.

VLENDONC Wondelg. = uilendonk.
HULEUELDE I, VLEUELDA II Zele.
UTFANGHE I, HUUTFANGE II Hamme; HUUTFANGHE Gremberg. II; UTFANGE PLN Dichle 1280.

VANTEGHEM Wettre. PLN aldaar.
VARENBERGHE Oudegem. PLN aldaar.
VARNT Aighem, Esse (2), Herlinch., Wighine, Windeke; VARENT Merlebeke, Ninove II, van der varent Merleb.
VEX Piete.
VELDE Lede, Loe, Ruselede, Wighine; VELDA Haltere, Larne, Lovendeg., Ruselede, Wiense; de AGRO SB, Fiuia (2).
VELDEKINE Hamme, Zele, Ziewerg.
VENNEM Berlar.
VENNE Beuerne, Derselg., Larne, Sulte, Wettre; VENNEN Haltere, Larne; Wi de vennen Smetlede 1280 f° 174.
VENT Hosdine.
VERMAN-s Appels, Belle.
VIUARIO de, Desseldonc, Erpe II, Lede, Mere II, Ruesselar, SB II, Semmerzake, Vlierzele. PLN vijver.
VLACHT Ruselede (f° 12). PLN Vlaagtmolen aldaar.
VLASROTEN Wighine.
VLIEDE Puderse; VLIETE Denrebelle, Piete, ganseman de Zele.
VOLENSELE Geraardsb., zie waiere.
VONDREN D-Houtem, zie heiden, N-Eccles. II. PLN Vondelen te D-Houtem.
VORDE, zie gemeentenamen.
VORSTERS SP.
VOSHOLE Lede.
VRIBOSCH Denterghem.
VRIESBEKA Woitin de —, Erwet. 1280. PLN te Horebeke.

VRITHOUE Scalkin de —, Hilleg. 1280 (2).

WACHTEIKE Liensele. .
WAERDE SB II; WARDEN Helderg.
WAIENBERGE Halterd. PLN Velzeke 1572 (f° 20).
WALERUE (verbeterd van walhoue) Aspelar.
WALHOUTE Denterg.
WALE Berlar; van den WALE Everg. II; WALLE D-Houtem, Ronsloe, Wachtbeke, Westrem, Wettre, SP.
WASSENHOUE Trisa de —, Herpen 1280; Walterus id. Oemberg. PLN Grotenberge.
WARNEWIC Ekkergem.
WATERE, Ida fil. Heinr. de watere, Emma id. Joh. id. Dichle 1280.
WATERUENNE I, WATERVENNE II Erboudeg.
Weg, de VIA St-Goriks.
WEIMHERS SB.
WERFT Bornem.
WESENPOELE Zele II; Wezepoel PLN aldaar.
WESTENDE de, vten, Kalken; PLN aldaar, zie ook Oestende.
WIELE Rusbroc.
WICHUUS PLN Rosebeke; WIGHUS PLN Wilengem 1280.
WILDE-n Kalken, Larne, Ruesselar, Wettre, Zomergem; PLN te Landegem.
WILGHEN Evergem (2), Kalken, Uitbergen, dca de —, SB II, zie Velseke, Zuinarden (2). Mabilia de SALICIBUS Hilleg. (2), Arn. id. Oemberg. Joh. de WLGEN, XPine id. Hilleg. 1280.
WILTINE Oudegem.
WINGARDS Zottegem.
WINSCENGEN Heilewijf de —, Deftinghe 1280.
WINTMOLEN dca de —, Morseke II; PLN aldaar.
WISSENGHEM Lippinus de —, Rosebeke 1280.
WOESTBROUC Morseke II (Impinus); de WOESTBROUCH dcs Ympijn Hamme II.
WOESTINE-n Evergem (3), Gondelg., Hamme, Hastine, Sleidinge, Massemen; WOSTINE Hamme II.
WOUSTRATEN Kalken.
WULPIA SB II.

SANDE Desselb.
SIEBROEC Lebbeke; PLN Ter Zeebroek, kasteel te Lebbeke.
ZIPE Eroudeg. II; SIPE Burst, Wettre.
SUARTENBROUKE PLN Oemberghen, Soi de SUARTENBROUCH id. 1280. Zwartenbroek PLN te Hundelgem, Munkzwalm.
SUARUELDE Hamme (2).
SUINDRECHT Wareghem.
ZUIINHAGHE SB II.

BETEKENIS VAN DE PLN-GESLACHTSNAMEN

Het is niet het doel of de opdracht van een studie over familienamen de betekenis te zoeken van plaatsnamen als dusdanig. Dat is uitsluitend het werk van specialisten in dit vak; daarom verwijzen wij in de eerste plaats naar het Toponymisch Woordenboek van België, Nederland, enz. (vóór 1226) van M. Gysseling, uitgegeven door het Belgisch Interuniversitair Centrum voor Neerlandistiek, 1960 en naar Nederlandse Plaatsnamen, een overzicht door H. J. Moerman, uitgegeven in Onomastica Neerlandica, Brussel 1956.

Wij houden ons dus slechts aan algemeen aangenomen betekenissen, die wij in de aangehaalde werken en ook in andere uitgaven hebben gevonden, en bij een paar besluiten die we konden trekken bij de vergelijking van het verzameld meteriaal.

Wat ons vooral aanbelangt bij de plaatsnamen is hun betekenis als famlienaam. Hij duidt natuurlijk eerst de **afkomst** aan van de persoon, die de naam draagt, d.i. de plaats vanwaar hij afkomstig is, waar zijn ouders woonden, waar hij werkte, enz. Maar niet alleen duidt hij de plaats aan, ook dikwijls kunnen we het **beroep** kennen. Hier moeten wij noodzakelijk onderscheid maken.

De PLN duidt alleen de afkomst aan, als het de naam is van een vreemde stad of landstreek, b.v. Aken, Arragoen, Parthenay, Parijs, Reins (Reims), Waes, Brabantere, Colnere, enz. Waarschijnlijk ook namen als «de brugiis», Leuven, Calays, Gent, tenzij het de naam zou zijn van een familie, zoals bijvoorbeeld «van Gent», daar een tak van de familie der burggraven van Gent zich steeds «van Gent» noemde. Een ander voorbeeld : «van Parijs», dat de BN kan zijn van iemand die te Parijs gestudeerd heeft of de BN van een dienstman van de graaf te Gent of van een abdij, die als bode dikwijls naar Parijs werd gezonden. Zoals bij de FN Gent kan dit ook het geval zijn bij al de namen van de verscheidene heerlijkheden, verspreid over het ganse graafschap; dat moet uitgemaakt worden voor elke naam afzonderlijk.

Ook nog kan de naam alleen de afkomst aanduiden als het een parochienaam is, zo men er dan rekening mede houdt dat de PLN van de parochie (nu de gemeente) vroeger beperkt was tot een bepaald gebied of heerlijkheid tussen de namen van andere gebieden. Wij mogen veronderstellen dat de parochie in haar geheel de naam heeft gekregen van de plaats waar de kerk gebouwd werd of van de plaats waar de heer de kerk liet bouwen. Sporen daarvan b.v. te Leeuwergem-Elene, vroeger één parochie, in de penningkohieren van 1571 een parochie met twee afzonderlijke gebieden; in dezelfde kohieren van Meilegem, een nochtans klein grondgebied van 200 Ha, wordt naar Meilegem verwezen als naar een beperkt gebied : folio 2 «inden bogaert te Meyleghem», en folio 4 «lants bachten Meyleghem», folio 12 «item noch een leen es lant bouen Meyleghem».

Veruit het grootste aantal der PLN echter duiden niet alleen de plaats aan, maar ook het beroep van de landbouwer of uitbater van een hofstede of hoeve. Voorbeelden : een «van hoenackere», «van de velde», mushole, horst, broeke, walle, enz. moeten verstaan worden

als : van de hofstede te hoenackere, van de hofstede ter haghen, ter heiden, ten walle, ten velde, enz. Het zijn dus allen toenamen van landbewerkers, pachters of eigenaars, waardoor ze **plaatselijk,** de ene familie van de andere, onderscheiden werden. Vermits de grote meerderheid van onze voorouders landbouwers waren, is het niet te verwonderen dat de lijst van de PLN veruit de langste is; het zijn de geslachtsnamen van honderden landbouwers, kleine of grote boeren.

Die PLN moeten dan ook gezocht worden ter plaatse zelf of in de onmiddellijke omgeving, omdat volgens onze mening 1250-1325 de periode is waarin de toenamen vastgelegd worden. Als voorbeelden verwijzen we in de alfabetische lijst naar musole, dasseghem, belle, billeghem, boghstale, bost, breidevelde, dorpe, vlacht, cleimaet, pipzele, guchte, hebben, hede, heiden en vele andere, men hoeft de lijst maar te doorlopen. Om volledig te kunnen zijn en alle plaatsnamen te situeren, zouden we de volledige lijst moeten bezitten van de PLN der gemeenten in de penningkohieren van 1571-1577; maar dat is nog een werk van vele jaren en vele zoekers.

We mogen ook niet uit het oog verliezen, dat deze lijst beperkt is tot Sint-Baafsabdij van Gent en dat er buiten deze lijsten nog meer familienamen zijn en nog meer abdijen die cijnsplichtigen hadden, waarmee we deze lijsten van toenamen kunnen aanvullen.

Buiten de te voren opgenoemde betekenissen van de PLN zijn er zelfs die rechtstreeks het een of ander beroep aanduiden. Het zijn geen echte plaatsnamen en we zouden ze even goed kunnen rangschikken bij de beroepsnamen; maar ze worden gewoonlijk gerangschikt bij de PLN, omdat ze voorafgegaan zijn van het voorzetsel «van» :

bokstal, BN van kleinveehouder;

brug, een «van der bruggen» of een «bruggeman» is de opzichter of uitbater van een overzetdienst, vermits een brug in de FN vooral de betekenis heeft van aanlegplaats of ponte voor overzetdienst;

cammen, d.i. brouwerij;

cloxhouwe, waar hout gekapt wordt voor klokkengieterij;

cogghe ,naam van een schip, dus met recht BN van **scipman;**

coien, kooi, BN hoeder van ganzen;

roeta, syn. vlassenrote, een rootput van vlasbewerker;

molen, middelmolen, wintmolen en **molnere** en **molre** ervan afgeleid;

scure, BN van opzichter van schuur, waar de oogst of de tienden van heer of abdij moesten verzameld worden.

spelhuse, BN herbergier;

smessen of **smesen,** smidse;

werft, aanlegplaats, syn. **hoeft;**

poertere en vander poorten, BN van deurwaarder of gevangenenbewaker.

Dezelfde betekenis als de PLN hebben meestal de vormen ervan afgeleid op -aert, -er of -ere, -inc of -linc en -man.

-aert :

boschaert, hammaert, hoekart, moerart, scavart;

zij hebben dezelfde betekenis als «van den bossche», «van hamme», enz.

-ere :

brabantere, broekere, donker, dorpere, colnere, poertere, rakelere, vorstere, molnere en fr. tsampenois;

ze hebben dezelfde betekenis als «van brabant», «van den broek», «van der donc», enz., soms met de nuance van een bepaald beroep : broekere, donker, molnere, enz.

-inc, -linc :

bieselinc, groeninc, middelinc, oesterlinc, rusinc, stratinch en in een renteboek van Vlierzele 1290, folio 18, zipelinc;

ze hebben dezelfde betekenis als : de biesen, vander groen, de middelmolen, de oestende, de rusen, de straten, van der zijpe.

-man :

ackerman, bekeman, belleman, heckenman, moerman, scurman, strateman, verman;

ze hebben dezelfde betekenis als van ackere, van den vere, van belle.

Voor wat de betekenis van de PLN betreft geven we slechts een paar bijzonderheden over de collectieven of verzamelwoorden en een alfabetische lijst van de bijzonderste elementen waaruit ze zijn samengesteld.

Collectieven met ge- :

gheete	= ge-hede of ge-heet
gheme	= ge-heem
griest	= ge-riest, ook criest met c in plaats van g (of t ?) zie volgende nota : triest
ghuchte	= ge-huchte
guse, ghuse	= ge-huse, PLN Zingem en Stekene 1295.

Collectieven met op het einde van een woord -t of -te :

bercht	van berk-t, zie berchthage
biest	bies-t
bost	buks-t
bochte	boch-te (beuk)
bremt	brem-t
doernt	doorn-t
elst	els-t
havert	haver-t
hernt	hirn-t (hagebeuk)
hulst	huls-t
moest	mos-t
roest	roes-t (riet)
sporth, sporcht	spork-t (vuilboom)
tompht	tombe-t (grafheuvel)

triest	't ries-t (riet of rijt) id. als griest
varnt	varen-t
vent	veen-t
vlacht	vlak-t (vlakte ?)
werft	werp-t.

Elementen waarmede PLN samengesteld zijn :

ackere	boonackere (boon), hoenackere, hou-, kei-, lanc- en overackere.
as	aschope en syn. astrupe (troep).
arde	liniarde (vlas ?), oudenarde, scoen-, spex- (specke, met dam uit rijshout), steen- en zuinarde.
beke (13)	adebeke, as-, bolen-, brun- (bruin), bruns- (bruno), dus-, ede-, gans-, ans-, hiem-, hoeren-, hol-, jab-, cab-, crud- (kruid), leb-, lem-, ler-, lom-, merle-, miel-, minne-, molen-, oem-, ons-, over-, roes-, scendel-, tsomp-, steen- en wachtbeke.
ber (beer) of bier	zie lijst der PLN.
berg (11)	desselberghine, gheroutsberghe, grem-, groeten-, hons-, cukel-, couden-, oem-, onder-, schier-, tsolle-, spel-, steen-, uit-, varen- en waienberg.
bies, biest (8)	biesen, biestert, lederbiest, bieshuls.
boch (beuk)	bochoute, bochte, boxdale.
boeme, sluitboom	tortelboeme, perboeme.
borch	borchwalsroden, brandenborch.
borne	diepenborne, hoborne, spelborne.
bosche (17)	bambosche, bostraten, herden-, hoe-, corten-, oef-, opden- en vribosch.
broeke (9)	d.i. moeras, laag land gewonnen op het water. anstelleckenbroeke (anstel is waternaam), as-broec, diepen-, groeten-, carre- lanc-, mal-, molen-, moren-, musen-, over-, per-, ri-, roes-, rus-, padden-, scoud-, vlassen-, wilde-, woest-, sie- en suartenbroek.
brug (11)	bambrugge, bertouts-, gint-, he-, herd-, kerssen-, bruxkenne.
dale (8)	dallem, gansdale, goekels-, hongers-, hyuen- en scleckendale.
damme (4)	ghiseldamme.
donc (2)	d.i. zandige opduiking in moerassig terrein. ardonc, barl-, dessel-, haren-, hosen-, conix-, hax-, men-, ulendonc en dongrach.
doerne (4) doernt (4)	doerensele, speldoren.
dorpe (3)	gemers-, nuen-, tenden- (ten einde).
driesche (8)	graven-, cal- lanch- en overdriesche.

eke (5)	hechoute, eike, eecloe, crappen-, mors-, pern- (vergelijk perboeme), wachteike, zeveneken.
ende (10)	oestende, westende
elst (12)	elsclar, elstraten.
gracht (3)	bergracht, dongrach, nugracht.
haghe (7)	audage, berchage, doelaghen, errithagen.
hede (4) en heide (4)	goethede, hedeghem, heet, heidevondren.
hecke (12)	heckenne, claphecken.
hem, woning	coll. gheme; 93 PLN. adeghem, aighem, avelghem, badelghem, badinghem, bakerghem, bardeghem, bechhem, bellem, berchem, berhem, billeghem, boedeghem, bornhem, dallem, dasseghem, dersselghem, denterghem, dotteghem, eyghem, eckerghem, erenbodeghem, eroudeghem, erweghem, everghem ghiseghem, goethem, gondelghem, gonterghem, haffelghem, heddeghem, hedeghem, hekelghem, helderghem, herdesem, herleghem, hertinghem, herweteghem, hillenghem, hoeneghem, houelghem, houtem, hundelghem, huneghem, ydeghem, idderghem, kaneghem, cothem, croeneghem, landeghem, lathem, liewerghem, lovendeghem, makeghem, maldenghem, masseghem, megem, merem, moerleghem, nederhem, oerdeghem, oeselghem, okeghem, ophem, otterghem, oudeghem, panteghem, papeghem, peteghem, radeghem, raighem, rasseghem, rokenghem, salindeghem, scelveghem, sclethem, sterthem, stratem, stristem, vanteghem, vlachem, vlurseghem, warenghem, westrem, wistrem, wissenghem, woubrechteghem, ziewerghem, singhem, somerghem, sotteghem, sunneghem, vennem.
hoeft	ginderhoeft.
hole (2)	mushole, voshole.
houte	bochhoute, buggen-, ec-, roec-, scelfout, torout, vinder-, walhoute, houtkine.
houwe (2)	d.i. hakken van hout; houwensele, cloxhouwe.
hove (7)	boenhove, herlinc-, nieuwen-, ouden-, kerchove (13), vrit-, wassenhove.
huuse	andrenhus, hogenhuuse, nova domo, maisoene, spelhuse, stennusen, wighus; coll. ghuse.
ket (keet)	berket.
cote (kot)	cotella, cothem.
lant	eglant, hollant, nu-, rode-, stien-, zelant, halflandren, landelede, landeghem.

lare (5)	aspelar, ber-, boen-, else-, koeke-, mespe-, pular (puit), ruesselar, heinricslare.
lede (5)	landelede, ruse-, smet-, ledekin, lederne, lederbiest.
loe	eecloe, ymloe, lippingloe, mellingloe, rieveloe, ronsloe, loe sci XPi.
mate	d.i. weidegrond; avermate, cleimaet.
mere (16)	quad-, loen- en overmere, merem, merendree.
mersche (5)	d.i. weiland langs water; meinmers, strijtmersch.
molen (11)	middel-, wintmolen; molenbeke, -broeke, -straten, -velde.
pade	mierenpade, rattenpade.
perre (5)	perboeme, perneke, perrevelde.
poele (4)	alpoele, padden-, wesen-; poelvake, polwel-s, polfliete.
putte	kliem-, neckers-, stienputte.
ric	belrike, hemelrike, kaprike, loeueric, noteric.
rode (7)	rodekine, basroden, borchwals-, ermous-, lettel-, migrode; rodelant, rodemere.
roesen (riet)	roesbroec, rosebeke.
rus	rusen, rusbroec, ruesselar, ruselede, rusinc.
scoete	warscoete.
scule	achterscule.
sele	arsele, bel-, doeren-, her-, hoer-, hors-, houwen-, lien-, londer-, moer-, mort-, mushen, oerzele, oester-, pipzele, vlieder-, volen-, wan- en zueuensele.
strate (10)	bostraten, driestraten, elstraten, lusstraten, molen-, over-, woustraten.
velde (10)	artevelde, bas-, breiden-, has-, hes-, hoede-, lanc-, lippen-, monden-, mos-, overtfelt, perre-, ru-, ule-, suar-, veldekine.
venne (6)	nievenne, watervenne.
vliet	biervliet, watervliet, polfliete.
vondren	heidevondren.
voerde (3)	gontelsvoerde, overvort, foert.
wale, walle	bochwalsroden, wevelsvale, walerve, walhoute.
watere	waterloes, -venne, vliet, modelwater.
weghe	gaweghe, her-, hoe-, ouden-, stienweghe.
wiele	d.i. kolk geslagen bij dijkdoorbraak; middeluele, polwel-s, solwiel-s.

Erwetegem. A. VAN GEERTSOM.

ONTERING VAN HEILIGENBEELDEN TE GONTRODE.

23-1-1610

Francoys Vindevoghele fs. Pieters, geboren te Gontrode, heeft samen met zijn broers en andere jonge mannen, op Allerheiligen 's avonds in de kerk van Gontrode zich «gheadresseert an eenighe bilden aldaer ende naementl(ijck) ande beelden van Onse L. Vrauwe ende van Ste Baefs, patroon van dezelve kercke, gheckende ende spottende mette selve beelden in diversche manieren als werpende met raepschellen ende die daermede tot schimp ende misachtyn(ghe) becroonende ende ooc deselve raepschellen presenterende anden mont van de zelve beelden, segghende eedt, want als wij u niet en bringhen soo en suldy niet hebben om teten, stellende ooc een stocxken in forme van eenen candelaere boven int hooft van tselve beelt van Ste Baefs, zegghende hij is van haut, hij en heeft gheen herssenen, hebbende bovendien int regard van t' beelt van Onse L. Vrauwe ghecommitteert eenighe andere enorme leeliche scandalen, injurien ende blasphemen zoo met worden als met wercken, die hier vuyt eerbaerheyt niet en worden verhaelt, zoo ghij ooc eenighe schimpende propoosten ghehauden hebt van het wijwaetere, tselve ondere nommende te wesen tooverwaeter ende gheperturbeert sekeren persoon in syne devotie knielende ende biddende voor den hooghen aultaer, zoo van aldies den hove ghebleken is, soo by uwe eyghen confessie ghedaen buyten alle banden van peyne als anderssins om ghenoughen, zijnde zaeken van zeer quaede ende pernicieuse consequentie...».

Hij werd veroordeeld om «ghestelt te worden op een schavot voor sgraven Casteel ende met scherpe roeden totten loopende bloede ende u bannende vuytten lande ende graefshcepe van Vlaenderen u leven daeghen lanck, condemneert u dese stadt terijumen binnen sonneschijn ende den voorn. lande binnen derden daeghe» (bij terugkeer staat hem de galg te wachten) + confiscatie van al zijn goederen.

110 r — 111 r°.

23-1-1610.

Matthys vindevoghele fs. Pieters, van Gontrode, heeft eveneens op Allerheiligen gespot met wijwater en met de heiligenbeelden; hij heeft het beeld van St.-Baafs met het zicht naar de muur gekeerd en aan de aanwezigen gezegd dat zij hem lang genoeg van voren hadden gezien en hem nu van achter konden bezien; daarbij zong hij in de kerk «eenighe gueussche salmen» en leerde die zingen aan de andere jongens. — Gezien hij verklaart als katoliek te willen leven, wordt hij veroordeeld «om te compareren alhier in consistorie in u lijnwaet, hebbende in uwe handen eene onghebrande tortse van twee ponden was ende vallende up beede uwen knien te bidden Godt van hemelrycke ende den hove van hier binnen vuytten naeme van justitie verghiffenisse zegghende hooghe ende overluydt dat u de voors. insolentien ende schandalen hertel(yck) leet zijn, draeghende voorts de voors. tortse tusschen twee deur(werders) tot in Ste Pharailde kercke ten dienste van (den) H. Sacramente aldaer» + «een half jaer lanck den eersten sondach van (de) maent te biechten te gaene ende ten

helighen Sacramente ende daeraf te bringhen behoorel(ijcke) attestatie van uwen pasteur» + proces- en gevangeniskosten.

111 r°, V°.

23-1-1610.

Lieven Vindevoghele fs. Pieters, van Gontrode, bespotte eveneens de beelden in de kerk en bekroonde ze spottend met raapschillen en plaatste de kroon van O.-L.-Vrouw op zijn eigen hoofd en zong er met de andere jongens geuzenpsalmen. Gezien hij slechts 15 jaar is, moet hij luid om vergiffenis vragen op zijn knieën «ende daernaer in vanghenisse van hove ter presentie van (de) substitut ende den eersten deurw(aarder) bij eenen scholmeester ghedisciplineert te worden naer discretie» + proceskosten te betalen vooraleer de gevangenis te mogen verlaten.

111 v°, 112 r°.

23-1-1610.

Adriaen de Gheetere fs. Joos van Oosterzele was op Allerheiligen 's avonds bij de Vindevoghel's, waar hij geuzenliederen zong. Slechts 15 jaar oud zijnde, moet hij vergiffenis vragen + proceskosten te betalen vooraleer de gevangenis te verlaten.

112 r°, v.

23-1-1610.

Ook Gheeraert van Gremberghe fs. Adriaens werd om dezelfde redenen veroordeeld om vergiffenis te vragen + 25 gulden boete + proceskosten en gevangeniskosten.

112 V°.

OOK DE BALJUW VAN HET LAND VAN GAVERE LIEP OVER DE MEET !

9-2-1641.

Claude Baston, baljuw van het Land van Gavere, bleek wel wat té ijverig in zijn dienst. Zo had hij de notabelen van het Land van Gavere samengeroepen om hen te overhalen een lening te doen van 1500 gulden ten voordele van de heer van Gavere, die afwezig was; met dat doel had hij speciaal de notabelen van Dikkelvenne bewerkt; daarbij werden hem nog andere buitensporigheden te laste gelegd.

Hij wordt veroordeeld tot een boete van 200 gulden en wordt verplicht aan de parochies van het Land van Gavere de 25 ponden groot «bij hem bij vorme van ghifte ontfaen ten ancommen van sijn officie mitsghaders dhilft van de recompense ghedaen ten jaere 1633 an de prochien van den voors. Lande over d' haudenisse van eenighe mannen van waepenen die hij ooc ontfaen heeft up pretext van daermede te vermaecken de poorte van het casteel ende de vanghenisse» terug te geven binnen de 6 weken; verder moet hij voorzichtig zijn met zijn raadgevingen en aan de tiendepachters niet zeggen dat zij de tienden zelf mogen steken, zonder een neutrale waarnemer (waarvoor hij een vergoeding ontving !); evenmin heeft hij recht op vergoeding van kerk- of disgoederen e.a.; de baljuw mag ook de «corru-

wien» (krawijen), die zekere inwoners schuldig zijn, niet veranderen in andere werken. Verder heeft de baljuw nog de proceskosten te betalen.

397 r, v°.

ONRECHTVAARDIG BALJUW

14-5-1633.

Philips Joyel fs Thomas, baljuw van Sint-Lievens-Esse heeft gedurende 3 à 4 jaar «de goede lieden» zo erg gekweld en lastig gevallen «deselve aggresserende up de weghen ende andere plaetsen ende ooc diverssche ghequetst» zonder daartoe aanleiding te hebben gegeven, «dezelve bovendien priemende met dreeghementen van deurschieten, overrijden ende anderssins met vuytghetrocken ende ghevelde pistole ende van heml. t' exactionneren diverssche qualiteyt van havere, eetwaeren ende ghelt daartoe ooc ghebruyckende dreeghementen van up de prochiën soldaeten te bringhen, ...dat ghij u ooc hebt doen fourieren inde prochie van Leeuwerghem mette compagnie van Sr Nicolai Imperiali, daeronder ghy nochtans niet en waert dienende, doende u betaelen en an Pieter de Smet die ghij voor compaignon hadt en zeit uwen dienaere te wezen ontrent 15 sch. grooten, boven u defrey»; ...daarbij heeft hij een overeenkomst afgesloten met Pieter van Daele, mits 4 pond groot «boven eenighe catheylen hem afghehaelt, denwelcken ghij toeghesproken hadt in rechte, ter causen van diefte ende midts de voors. compositie de zaeke niet en hebt vervolcht, maer vredel. hem laeten woonen up dezelve prochie van Sinte-Lievens-Essche»; bovendien heeft hij de pastoor van de parochie op het kerkhof beledigd; daarbij heeft hij zich opstandig gedragen in de gevangenis, spijts hij reeds vroeger vrijspraak had verkregen van manslag op Jan des enffans.

Om al die misbruiken werd hij veroordeeld om in zijn hemd, blootshoofd, voor het hof te verschijnen met een ongebrande kaars in de hand, op zijn knieën vergiffenis te vragen, daarna de kaars te offeren in S. Pharaildiskerk + ontslag uit het ambt van baljuw + verbanning uit het graafschap Vlaanderen voor 8 jaren + proceskosten.

274 v - 275 v°.

WEERSTAND AAN DE PRATER

6-5-1636.

Joos de Lepelaere, wonende te Mater, heeft weerstand geboden aan de officieren Gheeraert Schaepcooman en Pieter vander Haeghen, waarom hij in de gevangenis werd opgesloten. Hij werd veroordeeld om voor het hof op zijn beide knieën vergiffenis te vragen + proceskosten.

330 v°.

(Ra. Gent; fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr. 8594).

J.d.B.

Het pastoreel inkomen te Mere op het einde van de XVIIIe eeuw

De door keizer Jozef II uitgevaardigde verorderingen van 22 mei 1786 en 4 januari 1787 schreven aan elke godsdienstige inrichting voor aangifte te doen van haar inkomsten. Kerken ,kloosters, tafels van de H. Geest en tevens de pastoors van de onderscheiden parochies waren hierbij bedoeld.

Voor Mere was het pastoor Hendrik B. Berrewouts die de aangifte opstelde en op 10 april 1787 instuurde (1). Wij hebben het geval van Mere uitgekozen, o.m. omdat het, voor het Aalsterse, om een typisch-middelmatige parochie gaat en, voor dit tijdstip, toelaat de bestaansmogelijkheid voor sommige dorpspastoors te ontleden. Wij behouden de volgorde van de opgave en laten zoveel mogelijk de pastoor zelf aan het woord.

Vooreerst beschikte de parochiepriester over een pastoreel huis, «groot in gronde 125 roeden, meersche maet» (2). Het onderhoud van de pastorij viel vroeger ten laste van de Gentse Kartuizers, in hun hoedanigheid van grote tiendheffers. Doch, sedert de opheffing van dit klooster in 1783, was het de Religiekas, het officiëel orfaan dat voorlopig de goederen van de afgeschafte kloosters zou beheren, die voor dit onderhoud diende in te staan.

Van voornoemde grond was er een perceeltje van 9 roeden «verchynst voor eeuwig»; de cijnspacht van 18 stuivers per jaar komt aan de pastoor ten goede. Een ander gedeelte van de pastorijgrond, iets van 17 roeden, was ook vercijnsd «op conditie van aen de cure te geven by jaere 3 gulden 7 stuivers courant» en, voegt de pastoor er met een zucht van verlichting aan toe, deze vercijnzing loopt ten einde in 1799, «naer welcke expiratie ick ende mijne voorsaeten dickwils hebben getracht, om onse noodsaeckelijcheid konnen te winnen en niet gedwongen te syn naer 't stad en elders (te) moeten gaen coopen». Deze grond was gelegen rechtover de kerk, «noord de straet, oost den gronde van de gesupprimeerde Guielmiten tot Aelst (3), west de kercke weg».

Tevens was de pastorij eigenaarster van een bosken, groot 82 en half roeden «meersche maet : dit is», preciseert de aangever, «ontrent 21 voet quadrat in de roede, gelegen in het gehucht Holland, west de arme weijde van Aelst (4), noord Benedictus de Pauw, suyt ende oost

(1) ARA; Rekenkamer, Nr 46.837.

(2) De landmaat te Mere in zwang verschilde licht van deze van het Land van Aalst; de roede telde 21 voet vierkant tegenover 20 voet vierkant in het omliggende.

(3) De Guillelmieten of Sterrebroeders te Aalst; hun klooster was ook in 1783 opgeheven.

(4) Eigendom van de Armentafel van Aalst.

Petrus Roeland» en hij merkt hierbij aan : (ik) «hebbe het haut daer van altijd selfs gebruyckt tot gerief van mijnen hof, binden der haegen &a, en alsoo en hebbe ick daervan geen notitie gehouden, en aengesien 't voorseide bosken merckelik vermindert word in weerde, soo om de outheyd der struycken als om de menigvuldigheijd der boomen van de aengelande, hebbe het laeten schatten bij mannen diens verstaende, en is weerd voor toekomende jaeren volgens schattinge bij jaere 10 gulden».

Tot daar dus voor het bezit aan onroerende goederen.

Daar de Gentse Kartuize niet verder, als tiendhefster, voor de uitbetaling van een behoorlijk pastoreel inkomen zorgt, is het voorlopig de Religiekas die hiervoor 785 gulden uitkeert. Bedoeld «voor pastorele en onderpastorele competentie», is dit bedrag voor hem geen zuiver inkomen, oordeelt de pastoor heel zakelijk. Want, meent hij, «den last van te sorgen voor de onderpastorele competentie is aen d'heer pastoor, maer alsoo ick aen d'heer onderpastor bij jaere altijdt gegeven hebbe 40 gulden courand boven zijne tafel, wassen van syn lijnwaet, vier &a, de tafel gerekent synde bij jaere tot 200 g.ct., soo blijft mij voor competentie tot 545 gulden».

En de aangifte gaat verder : «Item heeft de pastorije 19 dagwand 92 roeden, Meersche maet, helftwinninghen, gelegen alhier in vier blocken. Den eersten block, groot 3 dw. 15 r., op d'hooghcauter, oost t' boschveld, zuyt t' priesterveld, noord Erpe, west Jan Hoffelinck. Den tweeden block, oock geleghen op d'hooghcauter, groot 5 dw. 11 r. en half, zuyt Rochus de Backer, west Martinus Coppens, noord Jacobus de Vuyst, stuyckende met t' oosteynde op den voetweg van Erpe naer Haeltert. Den derden block gelegen op t' priesterveld, groot 5 dw. 55 r. ½, west Laureys de Vuyst, oost Petrus Sterck, zuyt Haeltert, noord d' Hooghcauter. Den vierden block gelegen op de Meerelput, groot 6 dw. 10 r., zuyt Adriaen de Wolf, west Lieven Hoffelinck, noord Sinte-Claren goed (5), oost het water zijp».

De helftwinningen, in zover ze nog voorkwamen, hadden op het einde van de XVIIIe eeuw heel wat van hun economisch belang ingeboet. Doelend op deze toenmalige stand, omschrijft de aangever meteen hun oorspronkelijke betekenis : «Noteert dat d'heer pastor op de voorseide helftwinningen vermag te haelen de helft van de vruchten soo harte als moreve (6), mits die opdoende hij betaelen moet de helft van de settingen (7), volgens sententie in den Raede van Vlaenderen van den 21 july 1665, geconfirmeert in den Raede van Mechelen den 25 octobre 1670, alhoewel dat deze landen voortijds van immemoriale tijden waeren geredimeert ofte verdingt (8) geweest, en syn naer gegeven sententie wederom den dagh van heden verdingt en de vruchten geredimeert geweest. En worden nu gebruyckt door

(5) De abdij van de Rijke Klaren te Gent.

(6) **Morwe** = zachte of weke granen, zoals haver en rondzaad, in tegenstelling met harde granen (rogge en tarwe).

(7) **Settingen** = aandeel in de jaarlijks opgelegde belasting.

(8) **Verdingt** = vastgesteld in rechte of bij akkoord.

32 differente besitters, van welke ik bij jaere dickwils met veel moyelijckheijd, naer langen uitstel van jaeren en jaeren, ontfange tot 60 gulden 6 stuivers en een halve courand».

In de raming van zijn inkomsten deelt de pastoor enkele bijzonderheden mede over zijn bediening: «Item ontfangt d' heer pastor over lof te doen, sonnen onderganck, met het uytstellen van t' Alderheijligste op de volgende dagen, te weten alle saterdaeghen van het geheel jaer (9), een half jaer op alle donderdaeghen (10), op den avond van t' alder heijligste en alle avonden in des selfs octave (11), op alder zielen dagh en alle avonden in des selfs octave (12), op den avond van Ste anna, van O.L.Vrauwe hemelvaert, van alle heijligen, als oock de drij eerste daeghen in de goede weke (13), volgens de fondatien». Het doen van het avondlof op deze onderscheiden data vertegenwoordigde een inkomen van 29 gulden 4 stuivers.

De pastoor ontving van de ondertrouwen (die toen nog vóór de pastoor in bijzijn van getuigen plaats grepen) en van de huwelijken 38 gulden, het één jaar door het ander, van de dopen «en voor t' geven van de keersse aen de vrouwen hunnen kerckganck doende» 31 gulden.

De paragraaf die de pastoor wijdt aan de overlijdens en begrafenissen is meer uitvoerig en stelt ons in kennis van een demografisch gegeven: «Alsoo datter door malignante siecktens alhier ten tijde van de thien laetste jaeren twee jaeren geweest syn, op de welcke datter gestorven syn 166 menschen, het gone ten tijde van hondert jaeren niet bevinde dat voorgevallen is, en misschien ten tijde van hondert toekomende jaeren niet meer sal voorvallen, soo ist dat het getal der doode de laetste thien jaeren door malkanderen gerekent merckelijk meerder is en de accidenten (14) menigvuldiger als anders syn souden, en volgens die groote menigte van dooden gerekent, daer in begrepen de stoolrechten van het geheel jaer, soo hebbe ick geproffiteert bij jaere 263 gulden».

Het uitzonderlijk sterftecijfer in de loop van twee jaren komt aldus het middengetal van de laatste tien jaren zo sterk beïnvloeden dat het een vals beeld schept nopens het inkomen uit de begrafenisdiensten. Het is hierop dat de pastoor de aandacht van het Middenbestuur wil trekken. Dit bedrag dat, na de geldelijke tegemoetkoming vanwege de Religiekas, de voornaamste bron is van zijn pastoreel inkomen, wil hij dermate minimaliseren dat er niets van overblijft. «Maer dient hier ooc genoteert te syn», aldus zijn betoog, «dat

(9) Het zaterdags lof was gefondeert door de weduwe Guilliam Van den Steene.

(10) Dit lof werd gedaan van mei tot Allerheiligen; het was gesticht door Adriana Van den Eeckhout, filia Cornelii.

(11) Stichting van Adriaan Van Haelbrouck.

(12) De «vyf loven in het octave van de zielen» waren een fondatie van Catharina Van Landuyt.

(13) Stichting van Cornelis De Groot en zijn huisvrouw Josina Hoffelinck.

(14) **Accidenten** = hier de verplichte gelden die voor uitvaartmissen werden betaald.

den Pastor op alle uytvaerden, weynige uytgenomen, moet singen drij missen volgens gewoonten, het gene hier en in eenige parochien hier ontrent door oude usantie de pastores verbonden sijn te doen voor de selve rechten, voor de welcke te bekomen andere pastors van t' diocese maer en syn verbonden een gesongene misse te doen, waer uyt volght dat, soo dickwils als ick die drij missen niet en can singen, belet synde door rauwigheijd, sieckten oft ander beletsel, aen mijnen eijghen onderpastor of aen eenen hier ontrent moet geven eenen gulden par gesongene misse, synde t' gewoonelijck honorarium. En soo ick genoodsaeckt ben iemant veerder te versoecken tot het singhen van een misse, gelijck oock alle sondaeghen en heijlig daeghen, als wanneer alle pastors stricte intentie hauden voor hunne parochianen, soo moet het my meer als twee guldens costen, hetzij 263 gulden».

Van 26 gezongen jaargetijden, «voor eeuwig gefundeert» ten laste van de Kerk en het Armbestuur, ontvangt de pastoor 25 gulden 18 stuivers. Hierbij maakt deze een opmerking over verdonkerde rechten, die klinkt als een bittere aanklacht: «Daer syn alhier, gelyck ick onderhoort hebbe, oock gefundeërt voor eeuwig 8 jaergetijden van eene gesongene misse, met obligatie van aen d' heer pastor te geven een gulden per jaergetijde, ende weghens twee jaergetijden 3 stuyvers aen de kercke tot laste van particulieren. En 4 jaergetijden van een gesongene misse voor den termijn van de 17 eerste achter een volgende jaeren tot eenen gulden per jaergetijde aen d' heer pastor. Maer wie sal d' onwillige door het gerecht dwingen? Daerom en hebbe de selve niet getrocken buijten linie» (15).

Insgelijks laat de pastoor buiten rekening de vergoeding van 18 gulden 18 stuivers die de Kerk en de H. Geesttafel hem jaarlijks moeten over 46 gefondeerde missen, omdat hij van oordeel is dat «het maer en is een gewoonelyck honorarium en dat ick die dicwils door andere priesters, hier bij geval komende, laet lesen». Ook «de honoraria der missen waer toe ick aensocht worde van menschen, soo van buyten als binnen mijne parochie» zal hij verzwijgen, «denckende dit niet te syn de intentie van t' placaert ons toegesonden». Inderdaad, de formulering der vragen bleek aan elk niet duidelijk en de bedoeling van de keizerlijke voorschriften wekte bij sommige dorpspastoors heel wat argwaan. Doch, gelijk het merendeel van zijn kollega's, formuleerde de pastoor van Mere een gepaste onderwerping om verdere gegevens mede te delen: «tot het welck ick nochtans alle momenten bereyd ben, soo ick tot kennisse saude komen dat dit het gebod is van Sijne Majesteijt».

Sedert jaren was in de kerk van Mere een Confrerie van de H. Rozenkrans opgericht. Het was de Kerk die jaarlijks, ingevolge een stichting, een zieledienst voor de broeders en zusters van het broederschap bekostigde en hiervoor 2 gulden 8 stuivers aan de pastoor betaalde (16).

---

(15) d.i. «heb ik niet ingevuld in de hiertoe voorziene kolom».

(16) Deze zieledienst was gesticht door Jan Van den Eeckhoudt.

Een laatste paragraaf wijdt de aangever aan het zo wijd uiteenlopend «recht op het was» en aan de kaarsen. Een bedrag van de opbrengst wordt niet medegedeeld; daar de bijzonderheden over het waslicht veeleer zelden of uiterst bondig voorkomen, geven wij hier de tekst: «Item heeft d'heer pastor recht op de uytvaerden, alser vier keerssen aen het baer staen tot een keersse, en alser ses gestelt worden tot twee keerssen, en op den feestdagh van O.L.Vrauwe Lichtmis tot een keersse, hetgone bij jaere sou belopen tot thien gulden courand, maer alsoo ick op den tijd van 17 jaeren dit altijd gelaeten hebbe aen de kercke tot vergeldinge van t' wasch datter verbrand van de kercke als ick celebreere (: uytgenomen twee lichtmis keerssen, noodig als jemant van mijn huijs saude sieck syn op al den tijd :), soo en hebbe dit niet getrocken buyten linie».

Volgens de opgave bedroeg het totaal inkomen 1008 gulden 13 stuivers.

Voor de aangifte van de hiertegen opwegende lasten is pastoor Berrewouts uiterst bondig. Waar sommigen van zijn kollegas in het lang en het breed over de uitgaven die hun functie meebrengt uitweiden en aldus hun netto inkomen tot een onbeduidend bedrag inkrimpen of aan een jaarlijks mali willen doen geloven, vernoemt de pastoor van Mere slechts twee lastposten. De eerste is de zetting van het pastoreel huis, d.i. de gemeentelijke belasting op het onroerend goed, die beloopt tot 3 gulden 3 stuivers, terwijl het in de tweede gaat om het «doen van een jaargetijde, ten laste van de pastorij», waarvoor hij jaarlijks 2 gulden betaalt.

Aldus, volgens de aangever, bedraagt het netto pastoreel inkomen 1003 gulden 10 stuivers.

Pastoor Berrewouts sluit zijn aangifte met de bevestigingsformuul: «Ick onderschreven certifiere dat het gone hier boven geseyt is soo is, soo dat ick bij mijn wete niet eene Roede van gronde ofte oock eenigh het minste cappitael der pastorije competerende hebbe achtergelaeten. In teecken der waerheyd, hebbe dit met mijn eijghen hand onderteeckent, desen 10 april 1787».

Tot daar de opgave van de pastoor van Mere.

Het lijkt mij passend even bij enkele punten stil te staan.

Vooreerst dienen wij ons de vraag te stellen om welke reden de pastoor geen gewag maakt van zijn tienden. Hun opbrengst vormde, in het merendeel van de gevallen, toch het hoofdbestanddeel van het pastoreel inkomen. Wij weten o.m. door Van Gestel, de pastoor van het naburige Westrem (17) en door het verslag van de dekanale visitaties, dat, de eerste jaren van de XVIIIe eeuw, de dorpsherder van Mere nog over een derde van de grote tiende beschikte, terwijl de Kartuize van Gent de twee derden inde. Ziehier in welke omstandigheden dit derde aan de pastorij was ontvallen.

(17) **Historica sacra et profana Archiepiscopatus Mechliniensis** (Den Haag, 1725), dl. II, blz. 180.

Op 13 november 1750 had pastoor Valerius Jacobs, terugschrikkend voor de kosten die stonden te rijzen wegens een geding omtrent de uitbetaling van de aan de onderpastoor Petrus Loomans toegekende vergoeding, met de paters een vergelijk getroffen (18). Mits de toestemming van de aartsbisschop, zouden de pastoor van Mere en zijn opvolgers genoegen nemen «soo voor hun als de successeurs onderpastoor» met een jaarlijkse tegemoetkoming van 700 gulden, de helft op Sint-Jansmis en de helft op Kerstdag. De dorpsherder belooft «aen de onderpastoor te bezorgen hun volle competentie, sonder de paters daer over voorder aen te spreken», terwijl hij zelf zal voortgaan «al de revenuen accessoir aen de pastorij» te genieten. Als tegenprestatie doet hij, ook voor zijn opvolgers, afstand «ten eeuwigen dagen aen de gemelde paters Chartreusen van alle recht tot het lichten van de thiende, soo novaele als andere, binnen de voornoemde prochie, en al wat er mede annex is, geen gereserveert, mitsgaders hunnen vrijdom van pointingen en settigen voor soo veele sy dien syn genietende». In dit akkoord werd tevens bedongen dat «ingeval de prochie van Mere naemaels geenen souffisante nomber van communicanten en exteerde (en diensvolgens niet meer op een onderpastoor kon aanspraak maken), sullen de paters niet meer bijdragen tot de competentie of onderhoud van een onderpastoor, maer gestaen met jaerlijks 460 gulden te betalen aen de pastoor» (19).

Hoewel dus op het einde van het Oud Régime de pastoor geen aandeel meer had in de tienden die in zijn parochie werden geheven, is het aangewezen hier hun situatie en geldelijk belang mede te delen. Wij doen dit aan de hand van de verpachtingsvoorwaarden voor het jaar 1792. Judocus van Nieukercke, in zijn hoedanigheid van «administrateur der goederen van het gesupprimeert Clooster der Chartreusen in Ghendt, by het Oostenryckx Gouvernement daer toe gecommitteert» verpacht aan de meestbiedenden, na voorafgaande aankondiging, «de graen ende groen thiende vande naerschreven wycken, soo deselve sedert eenige jaeren bij de pachters syn opgehaelt». Wij vatten hier de inhoud van dit stuk samen en geven de indeling van de tiendewijken en de opbrengst voor elke wijk (voor 1792) :

1) het Meulevelt (beginnend aan de watermolen) : 44 gulden;
2) het Seyders velt : 60 gulden;
3) de Neder hoeve (beginnend aan den Dries) : 28 gulden;
4) de Opperhoeve : 80 gulden;
5) het Steenvelt : 65 gulden;
6) en 7) den Boven Cauter (beginnend in de Maeger straete) : samen 215 gulden;

(18) RAG; Fonds Bisdom, Nr. M 87.

(19) RAG; idem. — Hiertoe werd de tekst voorgebracht van een overeenkomst, in 1449 afgesloten in de Kartuize te Doornik en waarbij o.m. Joannes de Zuerendriessche, kanunnik bij het kapittel te Haaltert, als getuige optreedt.

8) den Neukerdam (in pachte met de hofstede aan Judocus van Dorpe);
9) den Meire bosch : 48 gulden;
10) het Neste velt (in het Dorp) : 34 gulden;
11) den Grooten Cruyscauter : 130 gulden;
12) het Langevelt : 62 gulden;
13) het Kerckevelt en
14) den hooghcauter, samen 93 gulden;
15) het Priestervelt ende Lijsberg : 80 gulden;
16) den Meirelput : 61 gulden;
17) Jerusalem en
18) den Appelacker en Cauterhaegh, samen 150 gulden;
19) den cleynen cruyscauter : 55 gulden;
20) het Broeckvelt en het Stevensvelt : 86 gulden;
21) het Geutegemvelt en den Stuyp eys : 51 gulden;
22) Den Bosch en het Seyp : 35 gulden;
23) Moygem : 30 gulden;
24) het Schaepvelt : 50 gulden;
25) 's graeven kerselaer;
26) De Visscher tot het Aelbrouck velt;
27) De bovenste ende middelste Hinderhoeve;
28) De groote Haege (beginnend met de prochie van Kerckxken inde Bouckdriessche).

Deze laatste vier tiendewijken staan gegroepeerd als «de uytthiende» en werden, volgens oude gewoonte, gezamenlijk verpacht (opbrengst 80 gulden in 1792). Genoemde verpachting, welke doorging op 10 juli 1792, bracht een som op van 1537 gulden (20). Wij kunnen dus besluiten dat het derde deel, dat vóór 1750 aan de pastoor toekwam, omtrent 500 gulden bedroeg.

Vorengaande opgave trekt ook onze aandacht op de lokale demografie. Eerst op de geleidelijke bevolkingsaangroei. In zover wij mogen steunen op het aantal kommunikanten, dat wij regelmatig in het verslag van de dekanale bezoeken terugvinden (21), zouden wij voor Mere volgende tabel kunnen opmaken :

Jaar	**Aantal kommunikanten**	**Berekende bevolking**
1565	350 (omtrent)	525
1666	440	660
1715	500 (iets boven de)	750
1720	550	825
1739	760	1140
1759	980 (omtrent)	1470
1760	970	1455 (22)

In het jaar 1739, wanneer de 700 kommunikanten bereikt waren, meende de gemeenschap aanspraak te mogen maken op een onder-

(20) RAG; Fonds : Kartuizers Gent, Nr. 6.

(21) RAG; Fonds Bisdom, Nrs M 6 en M 7.

(22) Deze cijfers hebben slechts de waarde van een benaderende berekening, gesteund als ze zijn op het aantal opgegeven paasplichtigen.

pastoor. Het verzoekschrift hiertoe was gericht tot de aartsbisschop en ging uit van de pastoor, de baljuw, burgemeester en schepenen. Zij argumenteerden dat «de nomber der communicanten excedeert de 760, behalven andere onderjarigen», dat het de pastoor schier onmogelijk is alleen zijn dienst te verrichten, «te meer omdat diversche huysen dry quartieren, andere een half huere van de parochie-kerk gelegen syn, de welcke boven dien, soo door eene beke die dese parochie doorsnijdt ende des Winters dickmaels is innunderende als door andere moeyelijcke ende impraticabele weghen, aen den heer Pastoor bynaer inaccessibel worden gemaeckt» (23).

Doch de Kartuizers, die wisten dat de inwilliging van dit verzoek voor hen de jaarlijkse uitbetaling van een onderhoudsvergoeding betekende, legden zich niet goedwillig neder bij deze vraag «nopende het point of hunne thiende subject can wesen aen desen last ofte niet». Hun prior, frater Bruno de Cocq, formuleerde als volgt zijn verzet: «Aenghesien dat men niet en gelooft van den eenen cant dat het voorgestelde ghetal (communicanten) sedert eenighe jaren soude geaccresseert syn tot boven de 700, ende van den anderen cant dat de gemelde Prochie als nu van over veele eeuwen heeft ghestaen sonder dat de respective Pastoirs, bij tijde geweest hebbende, oynt hebben versocht de assistentie van een onderpastoir» en hij verzoekt de aartsbisschop de bede af te wijzen, die «maer en bestaet in een ongehoorde en ghespeculeerde nieuwigheyt» (24).

Uiteindelijk, rekening houdend met de uitgestrektheid van de parochie en het aantal paasplichtigen, verklaren de vicarissen-generaal van Mechelen op 20-1-1740 dat alhier een onderpastoor noodzakelijk is en «tauxeren syne competentie, volgens de oude gewoonte onser diocese, tot 240 gulden sjaers courant geldt» (25).

Wij hebben de indruk dat het hier niet zo zeer ging om het toestaan van een onderpastoor (26) dan wel om het bekomen van zijn onderhoudsvergoeding.

Wel was prior de Cocq de verklaring van de vicarissen bijgetreden, op uitdrukkelijke voorwaarde dat de 10 pond gr., die de fondatie van de vroegmis op zon- en feestdagen opbracht, vooraf en in mindering aan de onderpastoor zouden worden uitbetaald. Doch zijn opvolger, frater Dominicus Gevaert, betwistte de geldigheid van de overeenkomst. Hij gelastte, op 26-6-1747, de notaris Jan-Baptista Paerewyck zich naar Mere te begeven, waar hij aan onderpastoor Loomans zou «tellen onder behoorlycke quitancie de som van 15 ponden gr. courant, over syne provisionele competentie vervallen met Sint-Jansmisse 1747», terwijl hij de pastoor zou aanzeggen dat van nu voortaan zijn lastgever niet meer geneigd was «te consenteren nocht

(23) RAG; Fonds Bisdom, Nr M 87.

(24) RAG; id.

(25) RAG; id.

(26) In feite was er reeds een onderpastoor; bij het dekanaal bezoek op 7-8-1726 werd genoteerd: **novus vicepastor Dominus Henricus Georgius Druore Mechliniensis.**

willen gelden int onderhoud of competentie van den eenen ofte den anderen onderpastoor binnen het voornoemde Mere» (27).

De betwisting werd bijgelegd door het hiervoren aangehaald vergelijk, in 1750 getroffen tussen de Kartuizers en de pastoor en waarbij deze laatste zijn tiend werd afhandig gemaakt.

Een tweede demografisch gegeven, dat onze aandacht verdient, is het uitzonderlijk aantal sterfgevallen gedurende twee jaren van pastoor Berrewouts' bediening. Aan de hand van de plaatselijke overlijdensregisters (28), moeten wij deze bewering volledig beamen. Waar er voor de periode 1773-1782 een aantal van 249 overlijdens werden geboekt, dus een gemiddelde van 24,9 per jaar, stellen wij vast dat voor het jaar 1783 en 1784 resp. 75 en 55 sterfgevallen werden ingeschreven. Voor de drie volgende jaren is het aantal resp. 36, 42 en 45. Het hoogtecijfer viel in de maand mei 1783 (12) en in januari 1784 (11). Dit uitzonderlijk sterftecijfer was wellicht te wijten aan een of andere epidemie, die wij echter niet aangeduid vonden.

Indien wij ons houden aan de soortgelijke aangiften die door de kollegas van pastoor Berrewouts werden ingestuurd en deze onderling vergelijken, krijgen wij niet de indruk dat Mere een «magere kure» was, zoals de aangever het ons wil doen voorkomen. Financieel gezien, kon hij het betreuren dat in 1750 zijn aandeel in de tienden aan de Gentse Kartuizers was afgestaan. In 1751 zou zijn naaste gebuur, de pastoor van Erpe, van zijn aandeel in de tiend worden afhandig gemaakt door de abdij van Drongen tegen een competentie van 400 gulden. En graaf de Lichtervelde, baron van Herzele en een van de laatste leke tiendheffers uit de streek, zou in 1778 aldaar met de pastoor een overeenkomst treffen, waarbij deze zijn pastorele tiend, de novalia inbegrepen, voor een jaarlijkse vergoeding van 420 gulden afstond. De aanleiding en de omstandigheden waren haast altijd dezelfde : het aanstellen van een onderpastoor en het bepalen van de door de tiendheffer te betalen competentie of de herstelling of heropbouw van pastorij of kerk. Het zou belangwekkend zijn de stijgende opbrengst van de tienden, ook van het gedeelte dat nog aan de pastoor toekwam op het einde van de XVIIIe eeuw, te vergelijken met de **pars congrua** of met de pastorele competentie die, in ruil voor het afstaan, aan sommige dorpspastoors door de vooruitziende abdijen of kapitaalkrachtige tiendheffers werden uitbetaald.

Serskamp. JULES PIETERS.

(27) RAG; Fonds Bisdom, Nr. M 87.

(28) Nu bewaard in het Rijksarchief te Gent; Mere 4.

OOK EEN LUITENANT-BALJUW MAG DE WETTEN NIET VERGETEN !

24-12-1639.

Charles van Meersschaut, luitenant-baljuw van het Land van Gavere, zit in de gevangenis, omdat hij Jacques Taye enige dagen in de gevangenis hield opgesloten en omdat hij «sonder decret van de rechter» ten huize van Isaacq Baudimont «een snijmes» heeft afgehaald en daarbij misbruik heeft gemaakt van zijn ambt om geld los te krijgen en vrouwen te verleiden.

Hierom wordt hij door het hof uit zijn ambt ontzet en beboet met 150 carolus guldens + proceskosten.

381 v°.

OVERTREDING VAN DE ONTHOUDINGSWET... DOOR EEN GEVANGENE !

31-7-1632.

De gevangene Gillis Leyns heeft op 19 april, «wesende saterdach ontrent de thien hueren voor de noene inde presentie ende ter ontstichtyn(ghe) van diverssche ghevanghenen», geëten een groot stuk «hespenvleesch ende daerinne ghecontinueert niet jeghenstaende de berispyn(ghe) ende vermaenyn(ghe) van andere ghevanghene, dewelcke ghij tselfs misacht ende versmaet hebt». Hij wordt veroordeeld om op zijn beide knieën aan God en het hof vergiffenis te vragen en deze bede om vergiffenis te herhalen in aanwezigheid van de gevangenen, en daarbij «te vasten drije daeghen ende nachten te waeter ende ten broode» + een boete van 20 gulden + proceskosten.

158 v°.

ZWIJG ONDER HET SERMOEN VAN DE PASTOOR !

5-8-1634.

Gheertruyde Travers, wed. Jan van Zevecote, heeft de pastoor van Haaltert onderbroken gedurende zijn sermoen. Daarom wordt zij veroordeeld om op haar beide knieën voor het hof vergiffenis te vragen en 20 carolus guldens als boete te betalen + de proceskosten vooraleer naar huis te gaan.

297 r - 198 v.

(Ra. Gent; fonds Raad van Vlaanderen, Register van Criminele Sentencien, nr. 8594).

J.d.B.

HET LAND VAN AALST

Tweemaandelijks Tijdschrift

Voorzitter : F. Courteaux, Acaciastraat 7, Aalst - Tel. (053) 280.96
Beheerder : G. van Bockstaele, Steenweg 87, Viane-Moerbeke
Tel. (054) 424.93
Redaktiesekretaris : E.H. J. de Brouwer, pastorie, St.-Gillis-Denderm.
Tel. (052) 232.17

Recensiedienst : E.H. V. Gaublomme, pastoor, Gottem - T. (051) 630.80
Ruildienst : M. Cornelis, Dwarsstraat 50, Denderleeuw - T. (053) 667.02
Bestuursleden : B. Boel, J. Pieters, A. van Lul

Prijs voor het jaarabonnement :
voor leden 120 F, voor steunende leden 200 F en voor ereleden 500 F
te storten op de postrekening «Het Land van Aalst», nr 5869.11

Gewoon los nummer (30 F) te bestellen bij de hr. Marcel Cornelis
en VOORAF te storten op voornoemde postrekening.

INHOUD VAN Nr 5
1966

A. van Geertsom — Plaatsnamen - Familienamen 161
J.d.B. — Ontering van heiligenbeelden te Gontrode 188
— Ook de baljuw van het Land van Gavere liep over de meet ! 189
— Onrechtvaardige baljuw te Sint-Lievens-Esse 190
J. Pieters — Het pastoreel inkomen te Mere op het einde van de XVIIIe eeuw 191
J.d.B. — Ook een luitenant-baljuw mag de wetten niet overtreden ! 200
— Overtreding van de onthoudingswet... door een gevangene ! 200
— Zwijg onder het sermoen van de pastoor ! 200

Drukkerij «Het Reklaamblad», Nieuwstraat 29, Lede - telefoon (053) 237.87